

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1913. december 25.

293. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3. I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

BÉKESSÉG AZ EMBERNEK!

Irta: Nagy Zoltán.

Közel 2000 esztendeje, hogy ez az égi szózat megesendült s mégis a végtelen idő, tér és távolság dacára nem kevesbedett, nem fogyott az emberiség sóvárgása.

Vágyunk, sóvárgunk utána, jobban bensőbben, mint azok az egyszerű pásztor emberek, kikhez a hang szólt: vagyunk, sóvárgunk utána, mert érezzük, nagyon érezzük hiányát:

Békesség az embernek!

Itt van ismét karácsony, a keresztény világ legszebb ünnepe.

A szeretet a vallása, tantétele, a mindent átható krisztusi érzés egyik legnagyobb példája, emléke közelg felénk az ünneplésben.

A szeretet születése egybeesik a betlehemi jászolban fekvő csecsemő születésével. A szeretet apostola pedig maga az Ur, az Üdvözítő.

A szeretet, melynek megismeréséhez nem volt elegendő az évszázadok egymásutánja, kevés az emberi tudás, semmi a megbizonyosodás. A szeretet, melynek enyhét, megnyugvást adó balsam cseppjei után sóvárog az egész emberiség: kicsiny és nagy

szegény és gazdag egyaránt.

Sőt úgy tűnik fel, mintha az évszázadok lassu mulandósága messzebbre vitte volna előlünk azt az égi fényt, mely a három királyok előtt bolyongásukban megjelent, úgy tűnik fel, mintha nem is csendülne meg már füleinkben az az égi szózat, amely egykor tisztán szóródott alá s úgy érezzük dermesztő hidegség lep meg, hiányzik a mi felmelegítsen s vágyakozásszerű még mindig a jövődőlés, pedig tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy beteljesedett.

Hol nyugodjunk meg, miben találjunk megnyugvást? A nagy világban avagy lelki világunkban? A nagy világban-e, melynek életküzdemeiben népek, nemzetek, vágyak, sejtelmek és remények egyaránt megsemmisülnek avagy lelkünk világában-e, mely annyi, de annyi betölthetetlen illúzióknak néma temetője? Embertársaink, közéletünk adják-e a megnyugvást, avagy magánéletünk csendjében keressük a megnyugvást?

Sehol, sehol nem találjuk.

Közéletünk a megtévesztések kora, magánéletünk az önzőség zsisbvására. Haza,

nemzet, vallás jelszavakká lettek; erények, ideálok kamatozó befektetések csupán.

Lelkünk sivár, önös, számító a szeretet hiányával való s a mindent átható, egyesítő egyedüli érzés: a szeretet otthont nem talál benne.

Pedig a szeretet az egyedüli, melyet a vallásalapító Krisztus az egész emberiség számára hirdetett és a szeretet nyomán fakadó békesség az, mely lelkünk egyensúlyát fenntartja.

Békesség az embernek!

Sóvárgó lelkünk esengve vár, szívünk dobbanása egy pillanatra megáll; lesünk, várunk újra te égi szózat, hogy hitet, megerősítést, erőt nyerjünk.

Várunk, várunk! de nem hangzik alá a mennyekből. Lelkünk felemelkedni képtelen, hitünk elernyed, szomjazó ajkunk már-már eltikkad s sóhajtván, fájón tér vissza emlékezetünk a tér végtelenségén keresztül abba az időbe, mikor megesendült a mennyei hang s hirdette mindenkinek számára.

Békesség az embernek!

—o—

„A Tengerpart“ tárcája.

Látomány.

Irta: Kozma Andor.

Csillagos éjjelen, alvó magyar tájon;
Áhítattal csüggttem csodás látományon.
Ezüstfehér ködnek szálaiból szötte
Óriás lovasnak képe állt előttem.
Szobor-mozdulatlan nemes paripája,
A lovas magasból néz az éji tájra.
Csillagokból gyémánt-koszoru körözte,
Sisakja ott fénylik a tejutnak közte.
Figyelő orcája élesen rajzolva,
Mintha mély s magasztos gondnak képe volna.

Fejedelmi termet, kacagány a vállon,
Kard a kezében — szép volt, mint egy hősi álom.
Lenn, körül az éjben puszták, tanyák, falvak
S szétterülő város sötét foltja hallgat.

Alsóhajl a síkon könnyű szárnyu szellő,
Nyugat felé szálló, keleten szülemelő.
A fénylovas mozdul, tova leng az éjben,
Emeli a kardját vezérlőn, kevélyen,

Látom tündökölni távolodni messze,
Gyorsuló rohamban, s fényit mégse vesztve.
S mind erősebb szélvész vad leheléstől hajtra,
Nyomán barna felhők gyűlnek... Rajta,
rajta!

Gomolygó, tolongó, mennydörgős legények,
Előre! Utána a vezérlő fénynek!

S eget, földet rázva, száguldva, tombolva

Külör a viharok fenséges hatalma.

Süvölt, vijog, ordít a bösz fellegetábor,

Világot akar tán kivetni sarkából.

Kifogyhatlan törtet fel az égi boltra,

Azurját beronja, csillagot kioltja...

Itt is, ott is tüzes istennyila csattan,

Fény rakít s vak éj lesz minden pillanatban.

Hulló égitűzek a földön is gyújtván,

Piros lángok kelnek a vihar had-utján —

Fellobogva, szintén nyugatra rohannak,

Ragadva sodrától a szilaj rohamnak,

Melynek messzi élén, vezérlő fénykarddal,

Ama fejedelmi szellemlovas nyargal.

A roham megtorpan... áll... visszatörölődik,

A boru sötétje felettem oldódik,

S mintha nem is zápor, hadak meleg rére

Zuhogna a síkság fekete földére.

Vad szelek elülnek, lángtűzek kihunynak,

Vége a dühöngő égiháborúnak.
Csituló haragja morajlik még távol,
Rebbenő villáma már alig világol...
Csak mi istenáldás a komor felhőben,
Az ömlik, az árad tömegtelen bőren.

Nagy sokára, lassan ritkul a sötétség,
Tisztul az ég, itt-ott újra csillagmecs ég.
Csöndes meleg eső bucsut szemereg már,
Keleten piroslik nyári kora regg már...
Behal mind a csillag nappalodó képké,
De a fénylovasnak álmatag emléke

Ur a lelkemen még, s csak oda merengek,
Hol, mint éji látás, szellemképe lengett.
Érzem erős hittel: ha már nem is látom,
Itt van ő örökkön a magyar rónákon.

Most is, mikor éji vad zivatar multán,
Fölragyog a napfény az ég tiszta boltján,
S az üdült, megázott, rengeteg vetések
Tündöklök reményét hatalmas termésnek:

Most is, mint fajunknak láthatatlan öre,
Néz le a magasból a kőér mezőre —
Tanyát, falut várost: nézi, miként ébred,
Mint mozdul a tájon munkás, vidám élet...
Gyönyörködik hosszan a gyönyörű képen:
— Te vagy benne legszebb, deli magyar
népem!

Kulturális intézményeink.

Fiume mint évszázadokon át fontos gócpont, már a legrégebb idők óta élénk kulturális életet fejtett ki. Mint egykor püspöki székhely, utóbb társas káptalan, ágostoni atyák, ferencendi barátok, bencés apácák és jezsuita páterek székhelye, önérthetőleg nem maradhatott e város intenzív szellemi élet nélkül, bár ezen szellemi élet legfőképp a zárdák és a kegyes kongregációk falai között folyt is le.

Legrégibb nyilvános tanintézte Fiumének a jezsuiták által alapított gimnázium, mely a Jézus-rend feloszlata után a város, majd 1849-ben a horvát tartományi kormány kezelésébe ment át, a melytől 1871-ben a magyar kormány vette át és mint m. kir. állami főgimnáziumot tart fenn ezuttal tisztán államköltségen. Ez intézetnek tanelve a jezsuiták alatt latin, a horvát kormány alatt előbb horvát, majd német lett, a magyar kormány alatt előbb olasz-magyar, 1912—13. óta tisztán magyar lett.

A jezsuita-rend feloszlatakor ennek ingó és ingatlan vagyona két részre osztott, melynek egyike mint „tanulmányi alap“, másika mint „konviktusi alap“ egy 1825. évi királyi felséghatározattal Fiume város állandó kezelésébe adatott át oly kötelezettséggel, hogy a „tanulmányi alap“ból köteles a város a gimnáziumot, „teljesen a magyar törvényeknek megfelelően“ fenntartani, annak épületi elhelyezéséről s a tanárok ellátásáról sajátjából gondoskodni, míg a „konviktusi alap“ból köteles mielőbb egy új internátust (konviktust) létesíteni, addig pedig az alap kamatait tanulmányi ösztöndíjakra fordítani.

Kereszt a tengerparton.

Irta: *Garády Viktor.*

A vize szép sötétkék. A mély tenger színe. Csak a végén, ahol a kavicsos part szűk határokra szab neki, csillan fel a zöld szín. Az emelkedő hegyhát tenyvényi pázsitjának visszaverődő fénye. Ez az egyetlen zöld folt az egész kisöböl partján. A többi növény színe csaknem szakasztott olyan mint a magasra törő sziklaké. Hol fehér, hol szürke. Ilyen a zsálya bársonyos levele is. Csak májusban ragyog fel ott valami ékebb szín. Amikor a zsálya virít. Ekkor esupa lilaszín a hegyhát. Messziről nézve úgy rémlik, mintha lilaszínű fátyol borulna rá és a kietlen, zord mészsziklák ünnepi dísz öltöttek volna.

Még egy esenővész fügefá ötlük a szemébe. Ott lézeng a szárazba mélyen benyúló kisöböl zugában. Arván, mint valami elátkozott lélek. A tar sziklák közé verte gyökerét. Lebajló, görbe ágai pedig úgy tűnnek föl, mintha lekiváncoznának a gyepes hegyhasadéka, a fénylő zöld szőnyegre.

A hegyhasadék alatt, nem messze a kavicsos parttól, valami ombadozó kőfal ácsorog. A színe összefolyik a körülötte ágaskodó szünke sziklák színével. Csak akkor veszed észre, hogy földi halandó műve, amikor közelebb férközöl hozzá. Valami kőviskónak málldozó romja. Hajdanában lakóházul szolgált. Szótalan, mogorva halászok eszűdés tanyája volt. De aztán elpártoltak tőle. Ott hagyták, mint fészket a vándormadár, amikor észre jár az idő.

Egyszer valami hatalmas sziklakő hanyatt-homlok rohajva zuhant le a magasságból. Levált az égbenyülő sziklaesücsokről. Szörnyű, vérfagyasztó dörgéssel száguldozott lefelé. Akkora iramodással, mintha a

Minthogy a gimnáziumot 1871-ben az állam vette át és 1884 óta kizárólag az állam gondoskodott a gimnázium fentartásáról, a város pedig csak az épület fentartásáról gondoskodott, de ez a régi jezsuita kolostor már régóta nem felelt meg iskolai hivatásának, szükségessé vált egy új gimnáziumi épületről gondoskodni. Közel harminc évi tárgyalás után végre a jelen kormányzatnak sikerült ezen alapok kérdését úgy a városra, mint az államra kedvezően elintézni olyképp, hogy ezen alapok összes ingatlanai és a konviktusi alap tőkéje az állam tulajdonába mennek át, a város pedig az ott elhelyezve volt elemi fiu- és leányiskolájának elhelyezhetése céljából megkapja a szomszédos Bencés apácák teikét és a „tanulmányi alap“ tőkéjét.

Eznek alapján az állam megépíti a mostani már történelmivé vált helyen az új, modern és nagyszabású, tisztán magyar tan nyelvű új főgimnáziumot egy modern internátussal együtt, melyben mintegy 100 magyarországi ifju neveltetethetnek.

Ez Fiume kulturális vívmányainak egyik legkimagaslóbbja, mely évtizedeken át foglalkoztatta az érdekeltségeket, de végleges megoldásra csak 1912-ben jutott.

E kérdés megoldása szükségessé tette egy másik, évszázados és eddig megoldatlan volt kérdés eldöntését is, a gimnáziummal szomszédos, vele összepüült bencés apácázárdatemplom, elemi iskola és internátus ki-telepítésének kérdését is.

A bencés apácák 1666 óta birnak itt zárdával és avval kapcsolatos női elemi iskolát és internátust. Ezen százados épületek ismételt vízáradások folytán igen rossz állapotba jutottak és úgy ezen tanító-rend tagjainak mint az ottani leányiskola sok százra menő tanítványainak egészsége állandóan veszélyeztetve volt, úgy hogy egy új zárdá, templom és iskola építése vált ki-

felhőkkel szakadt volna alá. Amikor megindult, szinte döngött a föld alatta. És megszire viszhangzott az egész vidék. Tompa morajlással, mint amikor nagyon messze zendül meg az ég. A halászek szinte kővémeredtek a rémülettől. Azt hitték, hogy vége a világnak, vége mindennek. Eljött az ítélet napja.

A sziklatuskó azonban megkönyörült a szegény kőviskón. Estében visszapattant az egyik sziklapadról. És a konyhón átrepülve a tengerbe zuhant. De a tenger nem nyelte el egészen. Ott látszik még most is az öböl vizében. Különösen apály idején. Fekő háta kimeredezik hullámsírából. Oldalát befutották a tengeri hínár selyemzöld szárai és közöttük itt-ott vérpíros tengeri rózsák ékeskednek.

A halászeknek a rémes naptól fogva nagyon nyughatatlanok voltak az éjszakáik. Álmaikban minden nap megjelent a szörnyű sziklatömb. Hallották fejük fölött a hatalmas dörgést. Látták sötét rohamását a meredek hegyhátról.

És a hirtelen való veszedelem réme elriasztotta, elűzte őket onnan. Egyszer csak eltűntek, mint az ezüstös felhőcskék a hold körül, amikor hirtelen északi szél kerekedik. És azóta néma lett a kisöböl. A parti szirtek is úgy rémlenek azóta, mintha sokkal sivárabbak lennének. És valahányszor legurul a magasságból egy-egy kő, amit a hegyháton legelésző kecske mozdit el a helyéről, olyan kísértetiesen hangzik a koppanása, hogy szinte ijesztően hat rád a mélységes nagy esőndben.

Az egyik halász azonban nem akar onnan elmenni. A legöregebbik. Egy elaggott, sirba hulló ősz halász. Gyerekember volt még, amikor a halásztanyára került. És ott is ragadt. Ott élte le élete javát. Alkalmassint édes emlékek fűzték a kisöbölhöz. Mert úgy ragaszkodott a csendes, kicsi zughoz, mintha testvéri szeretet kötötte volna őket

vánatosá. Minthogy ezen apácarend oly vagyonnal nem birt, hogy önerejéből felépíthette volna új épületeit, a jelen kormányzatnak sikerült oly megoldást találni, a mellyel e hasznos s Fiume nőnevelését három századon át ellátott rend a modern igényeknek továbbra is megfelelhessen.

A gimnázium és apáciskola voltak évszázadokon át az egyedüli iskolái Fiumének, melynek kulturális fellendülése a jelenben oly rohamosan haladt előre, hogy ma már egyike az ország legkulturálisabb városainak.

A magyar tan nyelvű népoktatás 1876-ban vette kezdetét. 1876-ban létesített az első magyar állami elemi fiu- és leányiskola, mely csakhamar felvirágozván, több részre oszlott és jelenleg kifejlődtek belőle a külön álló épületekben elhelyezett 1. Cambieri-téri áll. el. fiuiskola. óvodával, 2. Clotild-utcai áll. el. leányiskola, óvodával, 3. Scarpa-téri áll. el. fiu- és leányiskola. (A Scarpa-téri iskolát a kulturpalota felépítésekor elhelyezik. Ez azonban a messze jövő zenéje, mert a kulturpalotára egyelőre nincs pénz.)

1892-ben a város nyugati részében felállított az Istriai-uti áll. el. fiu- és leányiskola és óvoda, melyhez 1901-ben csatoltatott egy gazdasági ismétlőiskola és a hol 1912 óta analfabéta tanfolyam és ingyenes magyar nyelvű tanfolyam is áll fenn.

Minthogy a város e részében van Fiume magyarajku lakosságának legnagyobb része, ez az iskola is csakhamar szűknek bizonyult és 1908 november havában Torretán is állítottatott áll. vegyes népiskola egyelőre egy tanteremmel, bérhelyiségben. A következő években ezen iskola egy-egy tanteremmel bővítettett és az állam megvette huszezer koronáért azt a telket is, melyen a bérház áll, elhaározván azt is, hogy ezen telektől keletre fekvő telkén 1912/13. évben

egymáshoz.

... Emlékszem. Már meglelt ember voltam. Dióhéjnyi fehér kis esőnokon iparkodtam a kisöbölbe. Aranyos fényű tavaszi reggel volt. A hegyoldalt lilaszínre festette a zsálya virága. Az ég kék volt. Tündöklően kék. És persze kék volt a tenger is. Köröskörül kék. És messzire elterült a nyílt és mély vizek határáig, simán, ragyogóan. A hol fehér vitorlák vándoroltak a fénylő nap felé. A hamvaskék párázatok fölött úgy tűntek föl, mintha a levegőben usznának. Olyan mélységes csönd volt a mozdulatlan, sík tengeren, hogy a messze bukdaesülő delphin szusszanó hangja is oda hallatszott.

Egyszer csak előbem tűnt az öreg halász ösztövére, szikár alakja az öböl mélyén. A kietlen puszta parton, a napfényben izzó szirtek között ballagott, mint a széltől hajtott felhő idomtalan árnyéka. Pár pillanattig megállapodott. Aztán a hegyoldalnak vette útját, s csakhamar eltűnt a meredező sziklaesücsök között.

— Hé, Fortunato! — kiáltottam hangosan, amint kiszálltam a partra. De az öreg halász nem válaszolt.

— Hé, Fortunato! Itt van a régi kis pajtása! — kiáltottam ismét.

Ekkor ökölnyi kő gurult le a hegyhátról és nagy koppanással a parti kavicsok közé esett. Fölnéztek, és azon veszem magam észre, hogy az öreg halász egy szikla padon üldögél és sapkájával integet felém.

Ugy látszott, hogy megismert. Mikor a meredek, alig arasznyi hegyi ösvényen felkapaszkodtam s mosolygó arccal elébe álltam, annyira megörült, hogy alig birt szóhoz jutni. Már nagyon öreg volt a szegény. Arcán mély barázdákat hasított a vénség. De szemében még a régi elevenség ragyogott. S amikor fölemelkedett és elébem lépett, meglátszott rajta, hogy tagjaiban még erő lakozik.

Persze mindjárt a halásztanyára terel-

felépíti minden modern igénynek megfelelő, mintaszerű új elemi fiú- és leányiskolát 8 tanteremmel, napközi otthonnal, fürdővel és tornateremmel. Az új iskolát, melynek megnyitását az idén 205 tanuló várja, a jövő hónapban adják át rendeltetésének.

Ugyancsak 1912/13-ban épült fel „Torretta“-n az új mintaszerű óvoda épülete is, ahol az 1912. évi szeptemberben, ideiglenes helyiségben megnyitott óvoda nyer elhelyezést. Ez a két kulturintézmény a fiúmei magyarság fontos erődje, mert itt épülnek a Danubius-gyárnak 2500-nyi munkása számára szükséges munkásházak és mert ezen munkásoknak legalább is fele magyarajku, kik magyar iskola létesítését kívánták.

Az elemi népoktatással foglalkozik még az 1881 óta fennálló „Mária-intézet“ egyleti elemi és női kézimunkaiskolája és a Herzegh Teréz főnöknő vezetése alatt álló „Immaculata Internátus nyilvánossági joggal felruházott magán elemi iskola. 1884-ben a Scarpa-téri elemi iskola mellé szerveztetett az áll. polgári fiúiskola, mely 1903-ban különválva, saját épületében helyeztetett el.

Ezen áll. polg. fiúiskola 1907. óta tartja fenn a magyar munkások továbbképzésére szolgáló magyar Munkásgimnáziumot.

— Ugyancsak 1884-ben állítottatott fel az állami polgári leányiskola, mely 1900-ban szintén saját épületet nyert. Ezen iskola mellett 1906 óta fennáll egy két évfolyamos női kézimunka tanfolyam és 1912 óta egy gyors- és gépirási tanfolyam, a mely tanfolyamokban nem iskolaköteles lányok nyernek oly mérvű ipari kiképzést, hogy ön magukat mint önálló munkások fentartani képesekké válnak.

Az állami felsőbb leányiskola ugyancsak 1884 óta működik, saját épületet nyert 1896-ban. A háztartási ismeretek terjesztésére 1910-ben kitűnő felszerelésű főzőiskolával bővítették ki.

1912. évi szeptemberben a felsőbb leányiskolával kapcsolatban megnyílt az állami leánygimnázium, mely egy régóta érzett hiányt pótolni van hivatva és a melyre szép jövő vár. A kereskedelmi oktatást négy intézmény látja el:

1. az áll. polgári fiúiskolával kapcsolatos és 1904-ben felállított keeskedői tanonciskola;

2. az 1881-ben létesült és 1900 óta saját házában elhelyezett felső kereskedelmi iskola (középiskola) egy előkészítő- és három osztálylyal;

3. Az 1912-ben létesített m. kir. kiviteli Akadémia (főiskola), melybe csak felső kereskedelmi vagy középiskolát végzett, jelesen érettségit tett ifjak és nők vétetnek fel, s melynek rendeltetése az országnak oly magas képzettségű és egyuttal gyakorlati kereskedelmi szakembereket adni, a kik képesek legyenek Magyarország külkereskedelmét céltudatosan és eredménytel intézni úgy is mint önálló kiviteli kereskedők, úgy is mint külföldön székelő fiókvezetők, ügynökök stb. Ez a főiskola nem remélt lelkesedéssel fogadtatott országszerte s a 30-ban megállapított hallgatói helyre nem kevesebb mint 94 érettségizett, sőt már főiskolákat is járt hallgató jelentkezett mindjárt az első évben.

A tengerészetet két állami intézet szolgálja.

1. a m. kir. kereskedelmi tengerészeti akadémia (középiskolai fok), mely egy régi magánkereskedelmi tengerészeti iskolából 1894-ben fejlesztetett állami tengerészeti akadémivá és láttatott el kitűnő, modern internátussal saját díszes palotában. Ez intézetbe a középiskola negyedik osztálya után vétetnek fel a növendékek.

2. a cs. és kir. haditengerészeti akadémia, mely 1857-ben alapítottván, azóta szolgálta a haditengerészetnél szükséges apródi illetve tiszti kart.

kinálkozott rá. De nem volt rá szükség. Maga az öreg kezdte:

— Voltál-e már szerelmes, fiam? — kérdezte egyszer csak az öreg. S a kérdést oly hirtelen-váratlan intézte hozzám, hogy szinte zavarba ejtett.

Ekközben Fortunato ismét elhelyezkedett a sziklapadon s intett, hogy üljek le melléje.

Oda lent a tenger örökkévaló énekét süttögte. A meddig a szem ellátott, a tenger mérhetetlen, kék síkja. Itt-ott néha sötét foltok támadtak rajta. De csakhamar eltűntek, mint akár az üveglapra lehelt pára. A messzeségből a szigetek violaszínű körvonalai tüntek elő. A hegyhát szürke sziklái között megszólalt a remeterigő panaszos éneke. És alant, a földnyelven, a fehér kőkereszt fölött sirályok keringéltek.

— Ha már nem voltál, majd leszel még — folytatta az öreg, látván, hogy egyre késem a válaszszal. Mert a szerelem olyan, mint a halál. Mindenkit utolér. Engem is utolért. Az igaz, hogy nagyon régen volt. De hát mégis utolért. Tudják ezt a faluban is. Legeslegjobbban pedig a boldogult öreg koresmáros fia. Mert az ő testvére révén ért utol a szerelem.

— Beesületes halászember voltam — folytatta pillanatnyi pihenés után az öreg — akinek mindig helyén volt az esze. Mindenki szeretett, ámbar sohasem tudtam hízlegni. Mert szívemet mindig a nyelvemen hordoztam. Az öreg koresmáros is megszeretett s mivelhogy tudta, miféle ember vagyok, hát nekem ígérte a leányát.

Ekkor pillanatig megállapodott, mintha a régi emlékek között keresgélte volna. De csakhamar folytatta:

— A szép Magdának sok imádója akadt. Sok legényember dongott körülötte. Legkivált azonban a jegyző fia, aki akkortájt került vissza Amerikából. Szerencsét akart ott

Az iparoktatást ezidőszereint a községi polgári fiúiskolával kapcsolatos iparostanonciskola és az állami fa- és fémipari szakiskola látja el. Ez az ipariskola, mely már szintén 30 évi óhaja Fiume lakosságának, egy új közigazdasági területet nyitott meg és a város felvirágoztatásához kétségtelenül kiválóan fog hozzájárulni.

Ezen állami kulturintézményeken felül Fiume községe tíz elemi iskolát hat óvodát, egy fiú és egy leány polgári iskolát, ez utóbbival kapcsolatban egy női kézimunka tanfolyamot tart fenn és 1912 szeptemberben nyitotta meg a mintegy 30 évi küzdelem után elért községi főreáliskola első osztályát. Ez az új középiskola, ép úgy, mint valamennyi fiúmei községi iskola, tisztán olasz tannyelvű, de a magyar nyelv és irodalomtörténet kötelező tantárgy.

A ziskolán kívül kulturális intézményekhez tartoznak:

1. az 1907-ben létesült munkásgimnázium;

2. az 1909-ben létesült szabadliceum;

3. az 1908-ban alapított Nálkó-könyvtár;

4. a városi közkönyvtár;

5. a Manzoni (egyesületi) Közkönyvtár több fiókjával;

6. a városi múzeum, mely azonban még mindig nincs a közönség számára megnyitva.

7. A most létesítés stádiumában lévő magyar kulturház, mely célra 1912-ben vásároltatott meg az igazságügyi palota és az új állami főgimnáziummal szemben fekvő volt gázgyári telkek. Ezen kulturház lesz hivatva magába foglalni az eddig a tengerészeti hatóság hivatali épületének egy földszinti részében elhelyezett állami halbiológiai állomást, nagy látványosságra berendezendő akváriummal fejlesztve, egy mezőgazdasági és természetrajzi múzeumot, nagy nyilvános könyvtárt és olvasóhelyiségeket, állandó ipari és kereskedelmi muze-

próbálni, de nem boldogult. Mert drága multságai elnyelték minden pénzecskejét. S mivelhogy már sok adósság hevert a nyakán, egyet gondolt és az öreg koresmárosra vetette ki hálóját. Előbb a fiát vette körül. Aztán a leányának tette a szépet. De a szép Magdának nem kellett a „gavallér.“ Ezen a néven emlegette mindenki a faluban, meg a halásztanyán. Ekkor ellenem fordult a himpellér. Amikor látta, hogy hiába való minden erőlködése, egy nap indulatos szavakkal förmedt rám s halállal fenyegetett. És mivelhogy sohasem voltam szavajátszó ember, merően néztem ekkor a szemébe s csak ennyit mondtam neki, komolyan „eltökélten: „Ha még egyet nyílkansz, vasra veretlek!“

Az öreg halász hangja remegett, amikor ezt a két utolsó szót kiejtette. Kissé izgatottnak látszott. De aztán csakhamar összeszedte magát és folytatta:

— Attól a naptól fogva halálos ellenségek lettünk. Valahányszor utunk összehozott, sötét, szurós pillantást vetett rám. Meglátszott rajta, hogy bűnös szenvedelmek rejtekeznek benne. Szentül meg voltam róla győződve, hogy ez az ember valami szörnyű bosszút forral ellenem.

Fortunato futó pillantást vetett a halásztanyára. Mintha keresett volna odalent valakit. Szelid verőfény ragyogott a kisöböl felett. Sima vize úgy tünt föl a magasságból, mint a sziklák közé ékelt hatalmas tükör. A kanyhó, a fűgefá, a háló s a parti szirtek tótágast állottak benne.

— Egy tavaszi reggelen — kezdte ismét az öreg — amint a halásztanyán a hálót javítottam, a koresmárosék csónakja kötött ki a kisöböl fahídja előtt. A csónakból Magda szállt ki egymaga s egyenest felém tartott. Bátyja bent maradt a csónakban. A mikor az ifjú leány előttem termett, oly igézően szépnek tetszett, hogy ábméltó szememet szinte rajta felejtettem. Egy szó-

tem a beszédet. Egre az öreg halásznak is csakhamar megeredt a nyelve. És beszédét oly élénk mozdulatokkal kísérte, hogy nyílt föl nekem, mintha a hajdan való Fortunato állana előttem.

— Bizony, fiam — folytatta az öreg halász — itt hagytak, mint sziklaoduját a rák, ha polip settenkedik körülötte. Nagyon megijesztette őket az a retentő nagy sziklakő, amelynek egyszerre csak kedve kerekedett, hogy megfürödjék a tengerben. Én persze itt maradtam. De minek is mentem volna el. Már annyira is az utolsó hálövetés előtt állok. Azután meg annyira megszoktam már ezt a csöndes kis zugot, hogy bezzeg nehezen tudnék tőle megválni. Hát a régi emlékek?! Azok nem eresztik el ám oly könnyen az embert. Meg amott az a kereszt, oda bent a sziklafokon...

Az öreg halász arca ekkor kissé elsötétedett, mire szinte önkéntelenül valami nagy fehér keresztet akadt meg a szemünk. A falu és a kisöböl között hosszú földnyelv szögellik ki a tengerbe. Zordon sziklaszirtek meredeznek rajta. Szörnyen kopárak és kietlenek. Nagyon is meglátszik rajtuk, hogy a tenger hullámai döngetik, mardossák őket szakadatlanul. Ezek között a kopasz, meredek szirtek között faragatlan kőkereszt áll s mereven nyulik föl a magasságba, mintha oda kíváncskoznák a hegyoldal hatalmas sziklái közé, amelyekből valamikor avatatlan kezek nagy nehezen összetakolták.

Mindig titok volt előttem ez a kereszt. Gyermekkoromban hallottam ugyan róla egyet-mást beszélni. Azt, hogy valamikor nagy szerencsétlenség történt nem messze a földnyelvtől. Azért állították volna oda a kőkeresztet. Az öreg halászt is nem egyszer faggattam. De valahányszor előhozakodtam vele, mindig másra terelte a beszédet.

Most is meg akartam közkáztatni a kérdést. Hiszen kedvezőbb alkalom még alig

A Fenice-színház.

—o—

Fiume új korszakának egyik legszembevetőbb hirdetője talán a még építés alatt álló Fenice-színház, mely részvénytársasági alapon épül azért, hogy itt, a m a g y a r kikötővárosban a magyar muzsának is legyen állandó hajléka.

Mindnyájan ismerjük azt az ádáz harcot, melyet a fiumei magyar színművészet ellen folytatott az a városi pártirányzat, mely Fiumét odajuttatta, ahol jelenleg áll: hogy önkormányzati joga egy félévnél hosszabb idő óta fel van függesztve.

Utóljára 1910-ben volt magyar színi előadás a Fenicé-ben, melyet 1911-ben az akkor még uralmon volt „autonóm-párt” sub titulo: tüz- és életveszélyesség nem akart többé a magyar színészet rendelkezésére bocsátani, hanem elrendelte a színház épületének olyan leszerelését, mely alkalmatlanná tegye bármily célra. Végre az 1913-ik évben megkezdték az új épületen a munkát, mely lassankint befejezéshez jutatta az új, modern muzsahajlékot.

— Inkább leromboltatjuk a Városi Színház épületét, hogysem oda a m a g y a r nyelv bevonuljon! E büszke szavakat egy letört autonóm-párti nagyság mondotta 1911-ben. Azóta nagyot fordult a világ Fiumében. Ma már nem vallja az illető ezt az elvet, de a magyarok megjegyezték maguknak és azért igyekeztek sokan részvényjegyzéssel is biztosítani a Fenice-színházat a magyar színészetnek, mely nem fogja kizárólagosan birni a színházat, hanem csak elsőbbségi jogon.

A Fenice-színház multjáról és jövőjéről a következőkben számolunk be olvasóinknak:

A via Ciotta 15. számú házának építéskor, 1870 körül a Riccotti-testvérek nagyanyja egy kicsiny, ugynevezett Paprika

mány elől akarna menekülni. Aztán mélyen föllélekzett és újra kezdte:

— Szinte kővé meredtem, amikor egyszer csak azon veszem magam észre, hogy a Kondor vitorlája a sziget egyik földnyelve mögül hirtelen előbukkan. Örült iramodással rohanna a habok tajtékzó hátán. Hol eltűnve, hol ismét megjelenve a hullámszörnyek tetején.

„Örültek!” Kiáltották emitt az emberek. Miközben a szélvész az arcukba vágta a pozdorjává zuzott habok porát.

„Örültek!” Ordították amott.

„Le azokkal a vitorlákkal!” Hallatszott mindenünnen.

— És a Kondor szinte repülve közeledett a szárazföldhöz s egyenest a földnyelv felé, a meredező szirtnek tartott.

„Hol a kormányos?” Kiáltották rémülten a parton.

— Csak ekkor láttam, hogy a kormányos nem volt a helyén. A kormányrudnál a jegyző fia marconás alakja ágaskodott, mereven, mint valami kőszobor! És elszántan hajtotta a Kondort a halálba.

— Üssétek le a gazembert! Rugjátok el a kormányrudtól! Dobjátok a tengerbe! — ordítottam kétségbeesetten. S a rémülettől szinte összeroskadtam.

„Segítség!... Segítség!... Segítség!... Hallatszott a Kondor fedélzetéről.

— Magda!... Fojtsad meg a gazembert! — kiáltottam végső kétségbeesésben. Mire minden erőmet összeszedve, eszeveszetteen rohantam a földnyelv szikláira felé.

„Vége!... Vége!...” Hallottam, amint mögöttem a falu emberei elszörnyedve jajgattak.

„Vége!”... Üvöltöttem magam is. És ugyan abban a pillanatban iszonyattal tántorodtam vissza. A jegyző fia, mint valami vérengző fenevad, rávetette magát a halálra

Janesi deszka-színházat alapított, melynek mindjárt Teatro Fenice nevet adott. A „színház” csak egy nagyobb teremben volt és csupán bábokkal lehetett benne játszani. A sikeren felbuzdulva, Riccottiné a ház melletti telkén egy fából épített nyári arénát létesített, melyben már szintársulatok is játszhattak. 1880 körül kezdődtek meg a Fenicé-ben a lovas cirkuszi előadások.

Ebben az időben került lebontásra a régi Teatro Civico, a volt városi színház. Riccottiné megvásárolta a lebontott színház felszerelési anyagát és abból megnagyobbította és drámai előadásokra teljesen alkalmassá tette az arénát, melyben azonban még mindig csak nyáron lehetett játszani és csakis szép időben, mert az arénának nem volt — teteje. Vajmi sokszor fordult elő, hogy az előadás közepén, a legszebb monológok, vagy dialógok alatt szétfutott a nézőközönség a hirtelen alázuhogó zápor elől.

E bajon segitendő, az aréna tulajdonosai a „páholyok” fölé vízhatlan ponyvát tettek. Ekkor az a furesa helyzet állott be, hogy az esőzés idején a földszint közönsége a páholyok alá menekült s onnan nézte az előadást. Végre azzal segített magán a Fenice, hogy a földszinti ülőhelyeket is befedte egy rongyos ponyvával. A karzat és állóhelyek közönségének azonban még mindig a szabad ég alatt kellett elhelyezkednie.

Az öreg Riccottiné közben nagyon elöregedett és nem tudta a házai izezésével járó gondokat elviselni, minek folytán a Fenice-színházat tíz évre bérbeadta Vernier Albert francia származású vállalkozónak. Ez a legkiválóbb olasz szintársulatokat szerződtette ugyan, de azok között igen rossz híre volt a Fenice-színháznak, mert még mindig nem volt befedve és a színészek nagyon fáztak benne, ha ősszel vagy kora tavasszal játszottak ott.

Első ízben 1901-ben kísérelte meg magyar szintársulat a Fiumében való fellépést. Akkor is veszedelmes volt a helyzet itt. A

rémült leányra, aki göresösen kapaszkodott a hajó árbocába és vad indulattal átkarolta derekát. Ugyanekkor egy száguldó hullámszörnyeteg rászakadt a resegő bárkára és süvitve seprtet végig rajta. Majd hirtelen magasra vetette s a földnyelv meredő sziklája közé vágta. Oda, ahol most a faragatlan fehér kőkereszt mereven nyulik föl a magasságba... Üvöltöttünk, ordítottunk, szörnyen sikoltottunk. De mind hasztalan. Segíteni már nem lehetett rajtuk. Mindannyian ott veszték el a legnagyobb, a legtaggabb s a legmélyebb sirban. És mire az alkony átadta birodalmát a csillagoknak, öt földi halandó halálát siratták a faluban.

Az öreg Fortunato torkán elakadt a szó. Kérges tenyerét az arcához emelte s úgy tett, mintha könnyét törölgetné.

— Szegény Magda!... Szegény Fortunato!... — sóhajtott föl kis idő múlva az öreg halász, mintha önönmagához szólt volna.

Erre fölemelkedett és megeirógatta arcomat. Aztán nyájasan így szólt:

— Mondd meg édes apádnak, hogy meg ne feledkezzék ám rólam!

És ekkor rámutatott a kisöböl szája előtt, a parton heverő sok faragott kőre és téglára.

— Világítótorony épül ott — folytatta. — Megkértem apádat, juttatna oda őrnek. Már csakugyan megöregedtem s könnyebb munka után vágyom.

És vágyva teljesült. Mert amikor pár hónappal utóbb a halásztanyára ellátogattam, az öreg Fortunato már akkor az új világítótorony őre volt. Most már nem kellett megválnia a kisöböltől. Mindig maga előtt láthatta a faragatlan, fehér kőkeresztet, amely a földnyelv kietlen, zord szikláira fölött mereven nyulik a kéklő magasságba.

—o—

mot, vele kapcsolatos tudakozó-irodát, állandó kiállítási termeket különféle ipari, házi-
ipari, iparművészeti vagy művészeti kiállítá-
sok időközi rendezhetésére; esetleg állami
képtárt, 3—4 festőműtermet; színi előadá-
sokra és nagy zenei hangversenyekre alkal-
mas, tágas színpadi berendezéssel ellátott
termet, előadási termeket, esetleg kaszinói
helyiségeket, meteorológiai állomást kisebb-
szerű csillagvizsgálókat stb. stb. Megjegyzendő,
hogy a részletekre, beosztásra, stb. hogy
mindenből mit lehet megvalósítani, nincs
még végleges megállapodás, most pedig az
egész kulturapalotai ügy nyugszik.

Ezekben nagyjában ismertettük Fiume
kulturális viszonyait, amely természetesen
halad a maga útján előre, hogy minél erő-
sebben, impozánsabban domborodjék ki itt
is a magyar kultúra.

Sajnos azonban, a város fejlődésével s
különösen a magyarság rohamos szaporodá-
sával mindezek dacára nem tud lépést
tartani az állam. Azaz tudna, ha akarna; ha
a mérvadó körök Budapesten kevésbé szűk-
keblűek volnának velünk szemben, minden
iskolákról van szó. Ott vannak az évek óta
megvásárolt Castello-utcai telkek; üresen
merednek az arra haladó felé, mert nincs
pénz a szűk Scarpa-téri iskola ideépítésére.
Sürgős szükség volna a külső valseurignei-
ut magyarlakta vidékén egy állami iskolára,
meg kellene azonkívül építeni a Petrarca
utcaiban vásárolt, volt Münch-féle telken az
állami ipariskolát és ki kellene fejleszteni az
ott létesített hajógépipari szakiskolát felső
ipariskolává és mindezek betetőzésüül meg
kell kapniuk minél előbb a kulturapalotát.
Ha Pécsnek, Aradnak, Brassónak, Nyitrának
jutott már az állam pénzéből kulturapalotára,
akkor Fiuméről a leekvésőbb szabadna
megfelekednie a kormánynak.

Lapunk legközelebbi száma, a karácsonyi ünnepek miatt, szombaton délután a rendes időben jelenik meg.

ke Madonna képe jutott akkor az eszembe,
amit hajósinas koromban Velence valamelyik
templomában láttam. Magda azzal állt
elő, hogy másnap reggel a szomszéd szigetre
megy édes atyjával. Az atyja rokonai lak-
tak ott. Hozzájuk mentek, hogy az esküvő
napjára nézve velük egyet-mást megbeszél-
jenek. És másnap csakugyan átvitorláztak.
A „Kondor” vitte át őket, s azzal is szándé-
koztak a rákövetkező nap visszatérni.

— Hétfői nap volt. Ugy emlékszem rá,
mintha csak ma történt volna. Déltáját át-
veztem a faluba, hogy a koresmárosokat a
kikötőben megvárjam. Megvallom, kissé
nyughatatlan voltam. Mert az ég lassankint
beborult és erős déli szél fújt a szigetek fe-
lől. A felhők egyre sötétebb színt öltöttek,
s a szél is úgy rémlett, mintha vihart hor-
dozna a méhében. És amit félve sejtettem,
csakugyan be is következett. Csakhamar ré-
tenetes vihar támadt. A szél szörnyen üvöl-
tött. A tenger hullámai eszeveszetteen rohan-
tak a földnyelv szikláira felé és tempa moraj-
lással zúdultak rájuk. Mintha ényeléssel fe-
nyegették volna a szárazföldet. Remegve
néztem a tajtékzó, süvitő habok féktelen há-
borgását. S elborzadtam a gondolatra, hátha
egyszer csak elébem tűnik a szemhatáron a
Kondor vitorlája. A falu minden épkézláb
embere kint ácsorgott a kikötőben s minde-
nik arcán meglátszott, hogy szörnyen aggód-
dik a Kondor sorsa miatt. Valami megnyug-
tató hang azonban azt sugta a fülembe, hogy
ilyen ítéletnapon időben józan ember csak
nem indul utnak. És szinte félve kapaszkod-
tam a reménységnek ebbe a gyöngye osz-
lopába. De hátha utközben érte utol a vihar
a Kondort. S erre a gondolatra elhült ben-
nem a vérem.

Ekkor az öreg halász hirtelen elhallgatott.
Arca elsötétedett s két szemét a tenve-
rébe rejtette. Mintha valami szörnyű látó-

vállalkozó Vernier annyira félt a fiunei olaszság haragjától a magyar színészek idejövetele miatt, hogy a bérelt színházat egy horvát embernek adta — albérletbe.

Szerencsére az, amitől féltek, nem következett be, mert Krecsányi Ignác olyan elsőrendű erőt hozott le Fiuméba, hogy még a legkonokabb ellenség sem talált benne kifogásolható.

Krecsányi meglátva a „színház“ siralmas állapotát, nagy tetre határozta el magát: be akarta fedetni az arénát. Most látják elénkezettnek a fiumeiek, hogy lehetőleg megakadályozzák a magyar színészet hódítását. A rappresentanza oly kikötéssel engedte meg Krecsányinak egy ideiglenes fatetőzet építtetését, ha a kéthavi színi idény után — lebontatja azt. E kikötéssel arra számítottak, hogy a társulat nem bírja el a túlságos megterhelést és Krecsányi szegényszemre elvonul Fiuméből. Nem így történt. Krecsányi elkészítette a Fenice tetőjét és megkezdte az előadásokat. Hogy a városi tanács kikötése mennyire nem volt komoly, abból látszik, hogy az ideiglenes fatetőzet a régi Fenice lebontásakor, 1912 elején is még — megvolt.

Krecsányi után Janovics Jenő, Szendrei Mihály, Andorffy Péter és utolsónak Balla Kálmán társulatai hoztak magyar életet ebbe a furesza érzelmi összetételű városba.

Alig került Zanella és pártja a rappresentanzában többségre, Zanellának nagy tervei fogamzottak meg a Fenicé-re nézve. Ő maga számára akarta megszerezni a színház telkét, de a tulajdonosok sokat kértek érte. Akkor vette meg Zanella a városi takarékpénztártól a Fenice melletti telket 250 ezer koronáért, de a színházépítést tökéhiány miatt és mert a közvélemény felháborodott a drága telek elköttyavetyélésén, már nem vihette keresztül. Zanelláék letörése után a Riccotti-örökösök részvénytársaságot alakítottak oly módon, hogy részvényes bárki lehetett, amivel egyszer s mindenkorra elhárítottak minden nemzetiségi elsőbbséget. A részvénytársaság megalakulása után hozzáálltak az új Fenice-színház felépítéséhez.

A régi épületet végképpen 1912. májusában bontották le és azonnal megkezdtek a fundamentum ásását. A különös talajalakulás miatt az ásás és sziklarobbantás lassan haladt előre s csak 1913. áprilisára készült el. Ekkor láttak hozzá Celligoi E. és Társa építési cég tervei alapján az épület felállításához, ami immár befejezéséhez közeledik.

Tulajdonképpen két színház lesz itt, mondotta munkatársunknak az egyik érdekelt igazgató, amennyiben lesz egy nagy felső s egy kisebb alsó színház. A felsőben 2000-nél több néző számára lesz hely, az alsó színházban, mely az utca szintje alatt lesz, 1000-en felüli embernek lesz hely. A felső színház cirkuszi előadásokra is alkalmas lesz. Egyáltalán a vállalkozók egy minden tekintetben megfelelő modern színházat akartak állítani, ami fényesen sikerült is nekik. Az alsó helyiséget kabaré, mozi, chantant stb. céljaira akarják kiadni.

A rendeltetésének való átadás időpontját illetőleg még nincs végleges megállapodás. Lehet, hogy már 1914. május 1-én átadják az épületet. A színházban a magyar színészek fellépését egy olasz operatársulat fogja megelőzni. Azután lesz Polgár Károly pozsony-soproni társulatának diadalmas bevonulása.

Ez a Fenice-színház rövid története. Ha elmondjuk még, hogy a múlt 1912-ik évben az alapkiadásnál egy nafta-forrást vélték felfedezni, továbbá, hogy számos embercsontot és egy barlang nyílását is megtaláltak az alapmunkák folyamán, akkor mindenről beszámoltunk a mi a valódi Phoenix-ként feltámadt Fenice színházról a közönséget érdekelheti. (ps.)

Horvát tengerpart.

Írta: Gonda Béla.

Amikor a Magyar Adria Egyesület megalakult, még 1910-ben igyekeztem abba belevonni a horvát tudományosság és közélet néhány jeles tagját, mert az volt a véleményem és az ma is, hogy az Adria vagy a mi szűkebb tengerünk, a Quarnero, valamint a régi magyar tenger mellék tudományos kutatásában karöltve kell résztvennünk s a Szent István birodalmát egységesen érintő tengerészeti és közgazdasági kérdésekben horvát „testvéreink“ bevonásával lenne kívánatos harmonikus tevékenységet kifejtenünk.

Erre az álláspontra azonban sajnosan rácsúszott a minden közhasznú tevékenységet megbénító — politika. S szomorúan jellemzi a horvát testvéreinkkel kiélesedett helyzetet az a levél, melyet akkoriban egy jeles horvát tudóstól kaptam, amelyben, amidőn egyrészt örömmel üdvözlö a Magyar Adria Egyesület megalakulását, másrészt fájdalommal panaszkodik, hogy ők régi hiv. unionisták lépten-nyomon érzik a magyarokkal való sok évszázados kapos lazulását s fájó szívvel látják a horvát kormányzatnak azt a céltudatos törekvését, melynek végcélja Horvátország teljes elszakadása Magyarországtól, ami maga után vonná Fiume elszakítását is. S bizony-bizony, ha olyan nem-törődéssel nézzük, mint eddig tettük, hogyan huzzák ki alólunk a mi tengerünket és a mi tengerpartunkat, féltő, hogy az én derék unionista horvát tudósom Cassandra-jóslata még majd valóra is válhatik.

De ha ettől talán nem is kell tartanunk, mert hiszen a tengerhez fűződő nagy és életbevágó közgazdasági és nemzeti érdekeink remélhetőleg erős kézzel meg fogják akasztani ennek a veszedelmes bomlási processzusnak a tovább terjedését: idejénvalónak látjuk fölvetni a kérdést: vajjon meddig fogjuk még tűrni, hogy „kedves“ horvát „testvéreink“ egészen elkobozzák a magyar tengerpartot, ami ha úgy sikerül nekik mint eddig, nincs nagyon messze az idő, a mikor Fiuméra is rá kerülhet a sor. De hát nincs is ezen mit esodálkoznunk. Miért ne tennék, mikor mi meghunyászkodva eltűrjük jogtalan és törvénytelen erőszakoskodásaikat, sőt magunk adunk rá alkalmat és módot, hogy a magyar tengerpartot egészen és kizárólagosan a horvát autonom kormány illetékessége alá tartozónak deklarálják. Most legujabban a tengeri halászat jogos védelme adja meg erre a címet, mivel hogy a magyar kormány ezzel nem sokat törődött, máskor egyéb kisebb-nagyobb nem-törődömség volt és lesz az ürügy a magyar hegemonia konfiskálására.

Különb is megszokhatták már, hogy a tengerparton a magyar politika nagy idők óta a Rückwärtskonzentrierung elvét követi s akárcsak vesztett csaták után, egymásután adjuk fel ott lent a pozíciónkat.

Mária Terézia királynénk, amikor 1779-

ben Fiumét közvetlenül Magyarországhoz csatolta, egyszersmind kiharította a magyar tenger melléket (a Littorale Hungaricumot), amely Fiumétól Novin alulig terjedt s háromszög alakban magába foglalta a Fiume — Károlyváros — Novi közötti területet, azaz a célzattal, hogy a tengerhez vezető nagy közlekedési ut — a Lujza-ut — a horvát autonóm hatóságoktól függetlenül a fiumei gubernium hatásköre alá tartozzék, mert igen fontos közgazdasági és politikai érdekeink fűződtek ahhoz, hogy Magyarország-nak Fiumével s ez uton a tengerrel való összeköttetése minden esetleges idegen beavatkozástól független legyen. Ez így is maradt egészen 1848-ig, amikor azonban a tenger melléki jogviszonyok rendezése alkalmával a törvényhozás a magyar tenger melléket már csak Buccarira, Buccaricára és Portoróra restringálta. Tehát megkezdődött a visszavonulás, hogy azután 1867-ben tovább folytatódjék a magyar tenger mellék teljes megszüntetésével dacára annak, hogy a régi magyar tenger mellék lakossága maga kérte küldöttség útján a fiumei királyi biztostól közvetlenül Magyarországhoz leendő csatoltatásukat. Így nulláztuk ki magunkat a magyar tenger mellékről s megcsináltuk helyette a szerencsétlen, mert közjogilag teljesen értelmetlen, „magyar-horvát tengerpart“ elnevezést, amelyet még a fiumei kormányzó címébe is beigtattunk, de már arról nem gondoskodtunk, hogy ott neki valami kormányozni valót is juttassunk azon a csekélyke tengerészeti hatáskörön kívül, ami őt mint a tengerészeti hatóság elnökét megilleti, amit a horvát autonom közigazgatás máris alaposan megtépázott.

Ez a „magyar-horvát“ tengerpart elnevezés csak arra jó, hogy amikor az ott levő kikötők fentartásáról és kiépítéséről van szó, akkor a horvátok erélyesen követelődzenek a magyar kormánytól az ő érdekeik kielégítéséről, amikor azonban a m. kir. tengerészeti hatóság törvényes jogait akarja ott érvényesíteni, akkor szembe helyezkedik vele a horvát területiális hatóság, — vagyis magyar a tengerpart, ha fizetnünk kell, de azonnal horvát, ha pénzünkért jogainknak is érvényt akarunk szerezni.

Boldogult Hieronymi Károly, mikor első ízben lett kereskedelmi miniszter, nagyon megütközött ezen a „magyar-horvát tengerpart“ elnevezésen (ami melleleg megjegyezve olyan, mint egy kétfejű madár, amelyiknek egyik feje galamb, a másik meg kánya).

Nagyon helyesen és igen nyomatékosan hangsúlyozta nem egy ízben, hogy ez az elnevezés közjogi nonsens, mert magyar-horvát birodalom, magyar-horvát terület nincsen s ennek az országnak kifelé csak magyar határai vannak, minélfogva tengerpartja is csak magyar lehet. Eppen így helytelenítette azt a meghunyászkodó bártortalanságot is, hogy a horvát terület levő állami hivatalokat, amelyek törvényesen magyar királyi hatóságok, csak királyinak nevezzük, nehogy esetleg megbántuk velük horvát testvéreink érzékenységét, a kik úgy egymás közt horvát királyinak gondolják ezeket a hivatalokat.

Mi nem igen gondoljuk meg, hogy ezzel a túlzott kiméletelességünkkel ellenfeleinkben egészen méltán a gyengeség látszatát keltjük. A szemünkbe is vágta ezt még az Istenben boldogult koalíció idejében valamelyik lapban egy horvát testvérünk, a mikor azt kérdezte: „ugyan kérem, mond-

ják meg nekem, mikor mutatta meg velünk szemben a magyar kormány az erejét?"

De hát nemcsak az a baj, hogy az erőket nem mutattuk meg. Sokkal nagyobb baj, hogy az érdeklődésünket se igen mutogattuk. Vajjon igyekezett-e például a tengerparti magyar hatóság hozzáférközni horvát testvéreinkhez nyelvben és érületben, próbálta-e valaha társadalmi uton keresni az érintkezést, a kölcsönös megértést és szelítettel, barátsággal ápolni a régi közös érzelmeiket? Dehogy! Hiszen még a nyelvet sem tartottuk érdemesnek megtanulni. Hát hogy lehet enélkül rokonszeret támogatni nemzetünk s őket is egyaránt érintő, az ő boldogulásukat is előmozdító közös törekvéseink iránt!! Hier ist der Hund begraben, — mondaná a német.

Ezzel a „laissez faire, laissez aller“ politikával elértük azt, hogy idők jártával még a jó barátainkból is ellenségeink váltak s ma már ott tartunk, hogy Horvátország külön államiságának az eszméje horvát testvéreink előtt nem is olyan utópia többé, mint azt mi elég könnyelműen gondoljuk. S ahogy ők a tengerparton tért hódítanak, az legjobban mutatja politikájuk céltudatosságát s követésre méltó energiájukat, a melylyel vagyomban, tekintélyben, befolyásban gyarapodnak s bizony nem távol van az az idő, amikor Fiume is elveszti olasz jellegét s a horvát lesz urrá felette.

Hiszen csak meg kell nézni a Fiumével szomszédos Susákok, miképpen fejlődik az külsőleg a nagy horvát vagyonok révén s miképp válik horvát kulturális, társadalmi és politikai erősségé ott a „magyar-horvát“ tengerparton.

Pedig Susák még nem is olyan régen tulajdonképpen Fiuméhez tartozott. Van a horvát országos kormányánál egy kataszteri térkép, melyből ez minden kétséget kizárólag kitűnik s a melyen a mai Brajdica, az államvasutak nagy falerakó helye, mint a fiumei franciskánus barátok veteményes kertje szerepel; ugyszintén az akkori országos középítési igazgatónak Rauchmüller Ritter von Ehrensteinnek 1830-ban kiadott hivatalos jelentéséhez csatolt térkép szerint, melynek címe: „Stadt und Gemeinde Fiume“, amin Susáknak csaknem egész területe Fiuméhez tartozónak van jelölve. Sajnos, idővel elsikkadt ez is a sok százados magyar indolencia révén.

Igy huzzák ki alólunk a gyékényt a kedves horvát testvéreink ott a régi magyar tenger melléken; elkobozzák törvényes jogainkat, amin egy darabig megbotránkozunk, azután szépen belenyugszunk, mert hiszen az erősebbnek kell engedni.

Ilyenformán vagyunk azzal a legújabb sérelmünkkel is, hogy a horvátok a tengeri halászati ügyek hatósági intézését az erre törvényszerűen egyedül illetékes m. kir. tengerészeti hatóságtól a parti területiális jog alapján egyszerűen elkobozták halászati felügyelőséget szerveztek s a horvát autonóm hatóságok kétségtelenül magyar állami kormányzati ügyben magukhoz ragadták az intézkedés jogát.

És hogy ez így alakult, azt is tulajdonképpen a magunk indolenciájának köszönhetjük. A tengeri halászat ügye a Quarneróban ugyanis évtizedek óta Csáky szalmája volt. Nem igen törődött vele senkisé. A chioggiai olasz halászok uralták itt a helyzetet az ő kezdetleges, de amellett rabló halászatukkal. A mi papiros bürokráciánk nem igen látta be a tengeri halászat jelentőségét s nem törődömségében azzal könny-

nyitott a lelkiismeretén, hogy kimondta, hogy a Quarneróban nincsen hal. Amikor azután néhány éve új vállalkozók modern motoros halászbárkáikkal eliepték a Quarnerót, egyszerre kitűnt, hogy van ám hal bőven s jó üzlet a tengeri halászat. Csak hogy most meg az a veszedelem fenyegette ezt a jó üzletet, hogy ha törvényesen neszabályozzák a halfogás módozatait, okvetlenül bekövetkezik a Quarnero halállományának a megcsappanása, sőt a halivadék természetes fejlődése is veszedelembé jut. Ezi a horvát országos kormány máresak a saját tengerparti lakosságának az érdekeiben sem nézhetette tétlenül s miután a magyar kormány nem tette, ő szervezte a szükséges halászati felügyelőséget. Igaz, hogy szigoruan véve ez nem tartozik a jogkörébe. De miért nem gondoskodtunk erről mi már régebben? A fiumei tengerészeti hatóságnál már évek hosszú sora óta van alkalmazva egy halászati szakértő, aki hivatva lett volna a tengeri halászat állami felügyeletét kellőképpen intézni, ha megcsinálták volna hozzá a megfelelő hatósági szervezetet, de ezt nem tették, hanem megelégedtek azzal, hogy ez a halászati szakember papirosan intézze a tengeri halászatot s az lett a főfoglalkozása, hogy a tengerészeti hatóság épületében berendezett kisdud akváriumot mutogassa az iskolás gyerekeknek és idegeneknek, mellesleg pedig a Budapestről leránduló előkelőségek szórakoztatására próbálatásokat rendezzen. — Ezért igazán kár volt egy halászati szakembert odaállítani, ahelyett, hogy őt mint halászati felügyelőt egy megfelelő organizáció élére állítva, meg lehetett volna teremteni a rendszeres és céltudatos magyar tengeri halászatot.

Amit mi elmulasztottuk, azt most megcsinálja a horvát autonóm kormány, mert csakugyan régen érzett szükségét képez. Magunkra vessünk, ha a „magyar-horvát“ tengerpart ebben a tekintetben is horvátává válik. De jó lesz ezt megszívlelni s nem fogártani jövőre több előrelátás.

Negyedszázada, hogy Fiume és a magyar tenger mellék dolgaival igen behatóan és nagy szeretettel foglalkozom. Nyitott szemmel láttam az ottani nagy átalakulásokat, a politikai és közéleti hullámzásokat. Ismerem ennek a nagy eleven organizmusnak minden lüktetését, minden életnyilvánulását. Fájó szívvel kell konstatálnom itt a tengerparton a magyar nemzeti hegemonia mind szűkebb térre szorulását.

Hová lettek azok a szép idők, amikor a magyar nemzeti Génusz beragyogta ezt a tengerpartot Fiumétől le egészen Durazzóig? Vigyázzanak, akiket illet, nehogy Fiume is a horvátává lett magyar tenger mellék sorsára jusson!

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

December 15-től január 1-ig.

Kezdeté pontosan este fél 9 órakor.

Nagy művész-esték a szerződöttett elsőrangú attrakciók fellépte.

MOZGÓ FÉNYKÉP. Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

A nőtisztviselők.

—o—

Irta: Glücklich Vilma.

A beününket megelőző generáció még alig ismerte ezt a fogalmat és úgy megesodálta a hetvenes évek nőtisztviselőit, mint nemrégiben a párisi közönség az első nőköcsisokat. Ha a nő egyáltalában gondolt pályaválasztásra, csak az ipari és a tanítói pálya között választhatott. Ma már annyira benne él a nőtisztviselő fogalma a köztudatban, hogy el sem tudunk képzelni modern irodát, amelyben ne szorgoskodnának néhány női alkalmazott. Egy állomása volt ez a térfoglalás is annak a folytonos és meg nem akasztható folyamatnak, amely a világ folvasába minduntalan újabb tényezőket állít be és amelyet ma, a társadalomkutatás korában evolúciónak nevezünk. Ez vitte ki a nőt a házi körből a gazdasági küzdelembé és ugyanez az evolúció nyit előtte nap-nap után újabb pályákat.

A nőtisztviselő munka- és nyugdíjviszonyairól, társadalmi állásáról és jövőjéről kéri véleményemet e lap szerkesztője. Az utolsó kérdésre — amennyiben az a nőtisztviselői pályára vonatkozik — már megadtam a választ a fentiekben. Gazdasági evolúció teremtette ezt a pályát, gazdasági szükség tartja azt fenn és fogja előreláthatólag mindaddig fentartani, amíg újabb társadalmi és gazdasági alakulatok az életviszonyokat gyökerükben meg nem változtatják.

A munka- és nyugdíjviszonyokban különbséget kell tenni állami, törvényhatósági és egyéb köztisztviselők és magántisztviselők között. Az előbbieket munka- és nyugdíjviszonyai kinevezetésük esetén meglehetősen rendszeresek, munkakörük, munkaidőjük szabályozva van, a munkaadó közhivatal gondoskodik is valamennyire nyugdíjukról, ezzel szemben azonban ma még csak iránylag követés pályát nyit meg előttük. Vasutaknál például csak a kerelőnői pálya áll nyitva a nők előtt, míg a jobb javadalmazású forgalmi tiszt és altiszt pályákról ki vannak szorítva, olyképpen, hogy az ezekre képesítő tanfolyamokra egyszerűen nem veszik fel őket. Ennek bizonyára az az oka, hogy illetékes helyen kétségbe vonják képességeiket. Éles ellentétben áll ezzel a szűkebbül intézkedéssel az a körülmény, hogy helyettesképpen, férje vagy atyja akadályoztatása esetén — végezheti a nő az új szolgálati szabályzat értelmében a változó felelősségteljes munkáját.

A magántisztviselő előtt ezzel szemben szabad a pálya. Pénzügyintézetek, ipari és kereskedelmi vállalatok női alkalmazottai, néhány maradt hátrétt kivételével, eljuthatnak a legmagasabb állásokig, amint nem egy nő már el is jutott az irodafőnöki állásba. Hogy mindemellet nem népesek az irodák női direktorokkal és cégvezetőikkel, az két okra vezethető vissza. Az egyik egyéni. Legalább nyelvközlő százaléka a nőtisztviselőnek, férjhez megy, ott hagyja pályáját, lemond a karrierjéről. Nem azért, mert a munkaadók úgy kívánják, hanem mert így kívánják a vőlegények, akik saját kényelmüket féltik, ha nem a róluk való gondoskodás tölti ki teljesen a feleség idejét. Ugy érvelnek, mint az a nemrégiben nősült bankhivatalnok, aki megtiltotta menyasszonyának, dacára a főnöke kérésének, hogy állását megtartsa, mert „nem szerelemből nősült az ember, hanem azért, hogy legyen, aki a háztartását vezeti“.

A másik akadály a nőtisztviselő karrierjének az előképzettség hiánya. A női kereskedelmi szakoktatás amugy is gyöuge lábon álló oktatási rendszerünknek valóságos koreszülötte. A polgári iskolai tanfolyam után mindössze nyolchónapi kurzus áll a tisztviselői pályára készülő nő előtt, amely kurzus szervezetében oly szerencsétlen, hogy abszolúte nem nyújt gyakorlati kiképzést. A férfi tisztviselő ugynevezett felső kereskedelmi iskolája ezzel szemben három teljes évfolyamra terjed. Szintén rosszul van felépítve, de mindemellet természetesen többet nyújt, mint a nyolchónapos női tanfolyam. A férfisztviselő tehát, ha akadémiát

nem végez, három évi szaktanulmány után, 17 éves, a nőtisztviselő pár hónapi tanulása után, 15 éves korában kerül hivatalba. Ilyen körülmények között természetes, hogy a nőtisztviselő csak a kevésbé komplikált, alsóbbrendű munkát képes eleinte elvégezni és hogy csak a legszorgalmasabbak és legtehetségesebbek tudnak irodai munkára jobban kiképzett férfikollégáikkal lépést tartani.

Ez az anomália, ez az egyenlőtlen fel-fegyverzés okozza a nőtisztviselői pálya minden baját. Legjobban kiténik ez a női hivatalnokok szakszervezetének, a Nőtisztviselői Országos Egyesületének közgyűlése elé terjesztett évi jelentéséből, mely a következőket mondja:

„Régi panaszainkat meg kell ismételnünk. Évi jelentéseinkben szinte állandó rovattá vált már annak a kimutatása, hogy óriási nagy a kereslet jól képzett tisztviselő-nők után s hogy a keresletnek csak kis százalékát elégíthetjük ki, csupán azért, mert az illetékes hatóságok semmiképpen sem foglalkoznak a kereskedelmi szakoktatásnak oly égetően szükséges reformjával. Nem győzzük hangsúlyozni, ismételt felterjesztésekben indokolni, hogy a magántisztviselői pályán még számtalan nő nyerhetne bőséges megélhetést, ha az illetékes körök nem merítenék ki erejüket abban, hogy a női szellemi proletáriátuson siránkozzanak, hanem inkább a szükséges 3 évre terjedő szakiskolákat létesítsenek vagy a meglévő fiúiskolákba rendes hallgatókat felvennék a leányokat.”

Az iskoláknak ez a hiánya és elégtelensége pótló tanfolyamok fentartására kényszerítette az említett egyesületeket. Ezeknek a szakfolyamoknak az a céljuk, hogy a kereskedelmi tanfolyam elvégzése után még érezhető hiányokat pótolják. A szabad verseny azonban ezen a téren egy mocsár-virágot hajtott. Megteremtette az ugynevezett gyors- és gépirási iskolákat, a melyeknél a felvétel egyetlen feltétele az, hogy a „tisztviselőjelölt” a tandíjat megfizesse. Hogy járt-e valaha iskolába vagy sem, kvalifikálja-e valami szellemi munkára vagy sem, az mindenképpen mellékes ezeknek az üzleti vállalkozásoknak a vezetői előtt. Hiszen ők nem a kar színvonalát, hanem a maguk anyagi hasznát akarják növelni. Hogy ezen közben egy becsületes, a női munka érvényesülésére irányuló törekvést aláásnak, azzal ők épp oly kevéssé törődnek, mint a mozgófénykép-színházak azzal, hogy alapjában veszélyeztetik a kulturális haladást.

De még egy másik érdekes adatot is tartalmaz a fentidézett évi jelentés. Az egyesület állásfelmérő-össztáblájában ugyanis 396 álláskereséssel szemben 1151 állásüresedést jelentettek be az elmúlt év folyamán. Tulajdonképpeni tehát ezen a pályán nem lehet beszélni. Ha igaz az, hogy egy újsághirdetésre 30—40 ajánlkozó is akad, az is az említett „gyorsírósiskolák” lelkén szárad, a melyek a leglehetősebb elemekkel árasztják el a pályát, a kik természetesen minden előképzettség hiányában egyik helyről a másikra vándorolnak és növelik a hirdetések után járók számát. Kellő nyelvismeret és a ma elérhető legmagasabb szakképzés mellett, ha kabaret nem is, de megélhetést ezernyi nőnek is nyújt ma még a tisztviselői pálya.

A nyugdíjkérdés, mint a magántisztviselők általában, kemény dió itt is. Az alkalmazó cégeket törvény, sajnos, nem kötelezi arra, hogy személyzetükről ily irányban gondoskodjanak. Kevés kivétellel nem is teszik. Még oly intézetek sem igen veszik be a nőtisztviselőket a nyugdíjjogosultak közé, a melyeknek van nyugdíjalapjuk. Teszik pedig ezt azért, mert — a mint már fentebb említettük — a legtöbb nőtisztviselő nem élethivatásnak tekinti ma még a pályáját és otthagyja, ha férjhez megy. A legnagyobb pénzintézetek különben már eltekintenek ettől a szűkkeblű mellőzéstől és nőtisztviselőiket is részesítik nyugdíjban. Ez az intézkedés máris láthatólag emeli azok számát, a kik valóban élethivatásnak tekintik pályájukat, tehát ehhez mért komoly-sággal készül is arra.

Azok számára, a kiktől munkaadójuk

nem gondoskodik, nem marad más hátra, mint az aggkori biztosítás, melyre a Magántisztviselők Nyugdíjegyesülete nyújt alkalmat. Pár év óta — a Nőtisztviselők Országos Egyesületének erős akciója folytán — felvesz ugyanis nőtagokat is.

A nőtisztviselő társadalmi állása meglehetősen kiforratlan. Azok a társadalmi körök, a melyek értékelik a munkát, a szellemi munkások sorában őket is megbecsülik. Azok a rétegek, a melyek a női munkát általában dehonasztalónak tartják, persze velük em tesznek kivételt. Azok végül, a kiknél a dolgozó nő csak a tanítónőnél kezdődik, nem tudják, hová osztályozzák a nőtisztviselőt és gyarapították frazeológiájukat a „kereskedelmi munkás” elnevezéssel, idesorozván be a nőtisztviselőket is. E szerint változik persze a társadalmi megbecsülés is, de ma, a mikor világszerte a közélet kiváló munkásai kerülnek ki a nőtisztviselők sorából, ma, a mikor a magyar női társadalomnak ők alkotják egyik legképzettebb, legfegyvermezettebb, mert legrégebben szervezett rétegét, önmagának szellemi inferioritását bizonyítja az, a ki nem becsüli meg a nőtisztviselőben a modern társadalom egyik értékes szellemi munkását.

A kötéláncos.

—o—

Írta: Ambrus Zoltán.

I.

A cirkusz tetőzetéről trapezek lógtak le, olyan magasságban, hogy az embernek borsódzott a háta, ha arra gondolt: micsoda szédülés fogná el azt, akinek odafenn kellene ülnie, a legmagasabban lévő trapezek valamelyikén, göresösen szorongatva a trapez két kötelét s percekig hiába várva, hogy mikor hozzák már a szabadító létrát?!... A trapezek alatt és között könnyedén rezgő sodronyok gürlandozták a tetőt: ezekhez az alacsonyabbra trapezről lehetett feljutni, a hová vonalnyi vékonyasága, s negyedkörben fölfelé kanyarodó út vezetett: az egyik oszlop árbozrudjáról a tetőzethez fűződő kötél. A perond fölött a függőágyaknál nem sokkal szélesebb sodronyháló volt kifeszítve: szerencsétlenség esetén emek kellett felfognia a levegő tornászát, ha ugyan a művész véletlenül beléje esik és nem csak közel hozzá, a perondra.

A közönség izgatottan várta a mutatványt. Mi lehetne érdekesebb, az idegeket kellemesebben, erősebben ostromozó valami, mint: látni, hogyan küzd egy hozzáuk hasonló nyomorult féreg hosszú percek alatt az életért, minden mozdulatával, izmáinak minden rezdületével, idegszálaival minden legesekélyebb munkájával a halál ellen harcolva, mert hiszen elég egy hibás, egy rosszul kiszámított moccanás, egy önkéntelen reflex-mozdulat, csupán annyi izgatottság, amennyi odalenn mindenkit elfogott és már kifizéri a nyakát?! Páratlan izgalom ez, olyan gyönyörűség, amelyet az ember az istenektől lopott: mert van-e valami, ami inkább isteni eredetű, mint kíváncsisággal nézni a nálunk nyomorultabb embernek, a nálunk alsóbbrendű lénynek az életért való kinos vergődést?!

Minden arcon a kéjes borzongás kifejezése ült.

Ha tudták volna, hogy ez a nyomorult ember, ez az alsóbbrendű lény, aki a halál veszedelmével mulattatja őket, hirtelen meg fog örülni odafenn, abban a pillanatban, a ikor teste egész súlyával himbálódzik a fejük felett, ott, a legmagasabb trapezen!

II.

A kötéláncos megjelent és csókot intett a közönségnek.

A hagyományos illedelem kívánja így. A közönség az ur. A levegő tornásza is a közönségből él, mint mindenki. Ha nincs közönség, nincs kenyér. És ha a levegő tornászt akárhogyan erőlködik, ha kifacsmitja a lábát, ha beföri az oldalbordáját, ha annyit ugrádozik, hogy örökre nyomorékká teszi magát — akkor sincs kenyér.

— Isteni közönség, imádlak!... és csókolom a talpadat, mint oltartasz, mint hű kutyádat! — ezt mondta a kötele formában

eljátszott csók, amelyet a hagyomány és a megszokás parancsolt rá.

Hanem ez volt az utolsó rendes mozdulata.

Mialatt felszökött az árbocra, véletlenül lepillantott a közönségre, amit még sohase tett és meglátta a feléje básmészködő arcon, a kéjes borzongás kifejezését, ami még sohase tűnt fel neki.

És mert az agya már nem volt rendben, ezt gondolta:

— Nini, hogyan lesik, vajjon nem töröm-e ki a nyakamat?! Vannak közöttük, akik szeretnék, ha véletlenül lezuhannék. Ilyet még nem láttak. Vábyódnak rá, hogy az élményeik közé besorozhassanak egy ilyen jelenetet is, először a szokatlan mulatságért, s aztán, mert szeretnék elmondani, hogy láttak ilyet is.

Tökéletes nyugalommal, tökéletes biztonsággal haladt tova a nyaktörő úton, úgy sétálva a sodronyon, mint más a bálteremben.

De míg máskor csak a mozdulataira ügyelt, most egyőbre gondolt:

— Tulajdonképpen szemtelenség, hogy olyan nyugodtan ülnek a helyükön! Menyire bíznak az ügyességemben! Vakmerő kockázattal számítanak a művészetemre: egészen rám bízzák, hogy nem esem a nyakukba! Vagy talán nem is az ügyességemre építenek, hanem abban bizakodnak, hogy épen úgy ragaszkodom az élethez, mint ők.

A megszokás egy biztos mozdulatával felkapott a legalsó trapezre és így szólt magában:

— Pedig mért ragaszkodnám hozzá?!

Majd, amikor egy vakmerő lendülettel feljebb haladt a magasba, az alatt mozgolódó apró fejek látására hirtelen úgy tetszett neki, mintha most az egyszer odalenn hagyta volna egész szomorú életét, mintha mádtávlatból látna maga alatt ezt a szomorú életet, mintha innen a magashól egyszerre átfogná a szeme az alatt hagyott múlt minden eseményét s mintha valami kísérteties világosságnál egyszerre látna mindazt a sok rosszat, amit valaha a többi ember okozott neki. Ebben az egy percben észbe jutott mindaz, amit egy életen át a rosszlelkűségtől szenvedett, az a temérdek rossz, amellyel az egész világ keserítette meg az életét, abban az időben, amikor még egy-gét kedves lényért élni szeretett volna.

Arra gondolt, hogy odalenn már nincsen senkije, akit szeretne és hogy azoktól, akik még élnek, nem várhat egyebet, csak azt, amit eddig köszönhetett nekik: a rosszat.

A tigrisszökésnek nevezett ugrással megkapta a legfelső trapez és fölpenderedt rá: a közönség tapsolt.

Az ismerős, gyűlölt hangra a levegő tornászán kitört az örület. A trapezen ülve, lenézett a tömegre s abban a tébolyban, mely Néroból ilyen szavakata esalt ki: „Bár minden rómainak csak egyetlenegy feje volna, hogy egy csapással levághatnám!...” — morogni kezdett.

— Ha mindenkit agyontaposhatnék, a ki valaha tiport rajtam, a nyakatokba ugor-nám!

Ebben a pillanatban, hogy a gyűlölködő tekintete végigfutott a tömegen, az egyik pályában egy magányosan ülő, vörös pofaszakállas urat pillantott meg, aki szinte hanyatt dőlve básmészködött fel rá s látható élvezettel szemlélte a mutatványt.

Megismerte ezt az urat s olyan furesa ordítást hallatott, hogy alatt az istállószolgák összenéztek.

III.

Megismerte ezt az urat. Hogyne ismerte volna meg!

Ez az ur volt az, aki egy emlékeztetés féli napon kitette őket a házából: őt és családját, a beteg feleségét meg a kis gyermekeit. Mi köze volt hozzá, hogy ő családostul ember és hogy a felesége beteg?! Mit tartoztak rá szegény lakójának magánviszonyai?! Igaza volt annak az unak, mert ő akkor csakugyan nem tudta megfizetni a házbért, pedig már egy fél éve tartozott vele! A többi nem tartozott rá.

Milyen rég volt ez! Milyen nagy ideje, hogy se a felesége, se a gyermekei nem élnek!

Nem esoda, hogy ez az ur nem is sejtí,

kit tisztelet meg figyelmével és hogy oly bé-
késen üldögél a széknél!

A levegő tornászra lecsapott ülőhelyéből
és a trapezbe fogózva, hintalózni kezdett a
szédítő magasságban.

— Az ugrás nehéz — szölt magában. —
Először is nehéz kikerülnöm a hálót és mint
hogy nem ugorhatom egyenesen, különösen
nehéz a célt eltalálni. Mindenestre megkönny-
nyíti a feladatot, hogy véletlenül senki sem
ül a cél közelében; hanem azért nagyon pon-
tosan ki kell számíttanom nemcsak az ut-
irányt, a lendületet is. Ez az ur odalemm nem
szokott a biliárdon olyan nehéz lökéseket
csinálni, mint amilyen nehéz ez az ugrás.
A kartársaim közül senki se tudná az élet-
tem lévő problémát megoldani; magam se
állottam még nehezebb feladattal szemben.
Hánem azért megcsinálom. Utoljára még
megoldom a legnehezebbet, ami a művésze-
temtől telik.

Most már olyan szédítő sebességgel him-
bálózott a magasban, hogy az emberek szor-
rongani kezdték. Egyszerre elkiáltotta ma-
gát:

— Go on!

S a következő pillanatban egy soha nem
látott halálugrással lecsapott a páholyban
ülő urra. Mire a rémület kiáltása kitért, a
magányos néző és a levegő tornászra nem
volt két különböző ember, csak egyazon hus-
tömeg.

—o—

Falk Jakab dr.

orvosi rendelőjét megnyitotta. Fogad na-
ponta 2—3-ig, vasár- és ünnepnap 11—12-ig
Riva Cristoforo Colombo 4. szám. I. emelet.

Igyék naponta 1—2 palack

Szent István Dupla-malátasört

A söriparban korszakot alkotó a
„Kőbányai Polgári Sörfőzde”
ezen világhírű söre, amelyet ma
már minden országban utánoznak.
Nemcsak a legélvezetesebb üdítő
ital, de csodálatos gyógyhatása is
van idegesség-, étvágy hiány-,
vérszegénység-, álmatlanság-, tü-
dő- és gyomorbetegségeknél: igen aján-
landó lábbadozó betegeknek és
szoptató nőknek is.

Ajánlja: Nooraen tanár Bécsben;
Korányi tanár Budapesten;
Glax tanár Abbáziában és számos más
szaktekinetly.

Kapható:

Frissított palackokban minden fűszre
és csemege kereskedésben. Frissen csapról
kimérve minden előkelő étteremben.

Tamburás zene

minden szombaton, vasárnapon és ünnep-
napon az

„AL PAOLO” c. vendéglőben

Via dell' Industria 52. sz.

Izléses magyar koszt. - Jó borok. - Elő-
fizetések ebédre és vacsorára jutányos áron.

Figyelmes kiszolgálásról gondoskodik
a tulajdonos: Hönsch Pál.

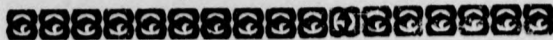
Minden a kihordás vagy a szétküldés
körüli felmerülő panaszt telefon, vagy leve-
lezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk be-
jelenteni.

Közeledik a tél!

Petróleum és gázkályhák, legújabb
rendszerű, radiátorok (kéményvezetés nél-
küli gázkályhák) „gázrecheaud“-ok kony-
hai használatra kaphatók a

„STANDARD” MŰSZAKI KERESKE-
DELMI R.-T.-nál

Adria Palota, Riva Szápary Telefon 3—43.

Tudnivalók azok részére, akik önmaguk,
vagy gyermekeik életét biztosítani akarják.
Magyarországon évi 15 milliós biztosítást
produkál

A berlini

„Friedrich Wilhelm”

biztosítótársaság egyike a legrégebb és leg-
izmosabb e nemű vállalatoknak. Évente 200
millió fölül összegre biztosít, csupán az
életbiztosítási ágban. A legnagyobb kedvez-
ményeket és garanciákat nyújtja. Már a
harmadik év kezdetén beáll a kötvényben
biztosított fokozatos prémialeszállítása, még
pedig a következőképpen: Egy 25 éves sze-
mély halál, vagy aggság esetére 25 évre biz-
tosítja magát. Fizet 1000 koronánként éven-
te: 1. év. 43.35 kor; 2. év. 43.35 kor; 3. év.
40.53 kor; 4. év. 39.12 kor; 5. év. 37.71 kor;
6. év. 36.31 kor; 7. év. 34.90 kor; 8. év. 33.49
kor; 9. év. 32.08 kor; 10. év. 30.67. kor; 11.
év. 29.26 kor; 12. év. 27.85 kor; 13. év. 26.44
kor; 14. év. 25.03 kor; 15. év. 23.63 kor; 16.
év. 22.22 kor; 17. év. 20.81 kor; 18. év. 19.40
kor; 19. év. 17.99 kor; 20. év. 16.58 kor; 21.
év. 15.17 kor; 22. év. 13.76 kor; 23. év. 12.35
kor; 24. év. 10.95 kor; 25. év. 9.54 kor. Össze-
sen tehát 662.49 korona.

E kamatokon felül a biztosítás befejez-
tével 35.22 ezrelék osztalékban részesül. A
biztosítási összeg 627.27 koronájával szem-
ben a kifizetésre kerülő összeg 1035.22 koro-
nát tesz ki.

A Friedrich Wilhelm társaság engedé-
lyezi a biztosítás meghosszabbítását, vala-
mint késedelmes befizetés, vagy a befizetés
szándékos beszüntetése esetén ajánlatra
teljes érvényében fenntartja a biztosítást a
kötvényben még megjelölt évekre. A Fried-
rich Wilhelm társaság tehát a teljes bizto-
sítási összeget fizeti ki, a biztosítottnak a
„meghosszabbítás” idején esetleg beálló ha-
lála esetén s a kifizetésre kerülő összegből
nem vonja le a hátralevő illetékeket.

A Friedrich Wilhelm kötvény

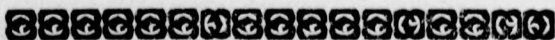
közismert az egész világon!

Közelebbi felvilágosítást a társaság
Corso 38. sz. alatt levő főügynöksége nyújt.

Delak A.

Telefon 1094. sz.

Postafiók 296 sz.

Giardino Pubblico - Etterem.

Telef. 14-95. - Népkert-Mulató - Telef 14-95.

Minden este Variété-előadások, változó mű-
sorral. — Kellemes helyiség, egész éjjel
nyitva. — Kabaré hajnalig.

Barbis Angelo

az Adria-kávéház volt üzletvezetője.

Az Ön szállítójának

LEHET ÉRDEKE

mást adni

Önnek azonban

NEM LEHET

É r d e k e

mást elfogadni,

mint ezen védjegyü

valódi

PALMA

KAUCSUK SARKOT,

mely kipróbált

első minőségű

világhírű gyártmány.

Ujdonságok.

—o—

KARÁCSONYI HANGULAT

ül meg a lelkeket. Valami ájtatos, zsolozsma-szerű érzés az, ami megfog bennünket ma, az Isten-ember születése napján, mikor a nagy mindenségre ráborul a szeretet, a béke, a megértés rózsafelhője. Ugy érezzük, hogy át kellene ölelnünk az egész világot, hogy a szívünk-lelkiünk melegét érezze mindenki, ellenség és jóbarát egyaránt. Mert gyarló emberek vagyunk mindnyájan és ha a mindennapi munka tülekedésében ökölrel is dolgozunk a létért, azért a szívünk melege, a lelkiünk érzelme nemesebb régiókban nyugszik, várva a mai nagy napot, amikor ő is megnyilatkozhatik és bemutatthatja az embert, aki őt, a szentet, a jószágot, a megbocsátást és szellemi nagyság vértanuját képviseli.

Ma pihennek az izmos alkotó-erők, álomba merültek a zajongó iparos-szerszámok. Nem füstöl a gyámkémény, nem serceg a szellemi produktum acél-fegyvere: a toll; elült a vásári zaj, hogy hallható legyen a templomi ének égisz esengő akkordja. Mindenki jó, becsületes. Böles ma: olyan, mint akit Isten a maga képmására alkotott. Mert az Isten kópiaja alapján nem lehet rossz, csak azzá teszik a viszonyok, a szokások. Ha mindig ünnep volna, amikor az agy tekervényei között nem felemlöl az anyagok öröme, akkor csupa jó ember járna a földön és a társadalom a szeretet jegyében ölelkezne.

Ünnemi gondolatok ezek, azért is olyan különösek. Tudom, hogy a világ minden táján ezeket az eszméket portálják és fesegetik azok, akik a toll szolgálatába szegődtek. De azért egy vonás sem felesleges, amely az örök béke útját egyengeti. Mert az embereket nemesnek az ágyuk és puszkák pusztítják, hanem a lelki elfajulások is. (k. p.)

— **Személyi hírek.** Hoffmann Hugó altábornagy és Radó Sámuel dr. író, a Magyar Távirati Iroda szerkesztője Abbáziába érkeztek.

— **Házasság.** Diósi Gyula, a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság tisztviselője eljegyezte Baltási Rózsika kisasszonyt, Baltási Miklós máv. irodakezelő leányát.

Gerő Andor, a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság osztályfőnöke eljegyezte Scheiber Irénkét Győrből.

— **Karácsonyi ajándékkiosztás.** Az Asilo di Carita per l'infanzia óvodában tegnap volt a karácsonyi ajándékkiosztás, melyet megható ünnepség előzött meg. Piceini Ida igazgató pedagógiai működésének 25 éves jubileumát ünnepelték meg. A jubiláló igazgatóhoz Minach János intézett üdvözlő beszédet, kiemelve az ünnepelt érdemeit, amelyeket a gyermeknevelés terén szerzett. A megható beszéd könyvekre fakasztotta a jubiláló igazgatót s az összes jelenlevőkben is mély hatást keltett. Ezután átadták az igazgatóknak az intézet ajándékát: egy briliánsgyűrűt, a tantestület pedig egy ezüstitárgyat adott át, míg a gyermekek egy ezüst cukorkatartót és sok virágot hoztak. Az ünnepség befejezése után a karácsonyi ajándékok kiosztása következett. A szegényebb sorsú gyermekek ruhákat kaptak, a többiek pedig játékszereket, édességeket és gyümölcsöket. Különböző alkalmú dalok előadásával véget ért az ünnepség.

Az Asilo Clotildeben is tegnap volt a karácsonyi ajándékkiosztás. Az ünnepségen megjelentek Wickenburg István gróf kormányzó és neje Püchler Lämpurg Zsófia grófnő is. Itt is ruhákat, játékszereket, gyümölcsöt, édességeket stb. osztottak ki.

— **A Ferenc József első útja.** Az Adria új gőzöse, a Ferenc József király, szombaton, f. hó 27-én indul el Glasgowból — gépjármű és nyersvas-rakományokkal Fiume felé. Ahová január közepén fog megérkezni. Az

Adria hajóstársaság e legújabb hajójának ide érkezése ünnepi színezetet nyer az által, hogy a társaság a hajón vendégül fogja látni a Szent-István dreadnought vízrebocsátásához Fiuméba jövő előkelőségeket. Erdekessnek tartjuk megemlíteni, hogy a Ferenc József király menet közben nem kevesebb, mint ötötől waggon kőszentet (körülbelül 1500 korona értékben) fogyaszt 24 óránként.

Döntött a közigazgatási bíróság.

Madón a kormány ez év közepén feloszlatta a városi representanzát, a városi delegációnak nevezett állandó választmány mindjárt a képviselőtestület feloszlata után tiltakozott az ellen, hogy a választásokat ki nem írták, hanem azokat az új választói névjegyzék elkészülte utáni időre halasztották. Corossac Ferenc, ifj. Vio Antal, Mohovich Donát, Ossoinak Antal és dr. Grossich Antal mint városi választók és volt bizottsági tagok panasszal éltek a közigazgatási bíróságnál. Ertesítésünk szerint a közigazgatási bíróság, arra való hivatkozással, hogy a törvény értelmében a választás előkészítése miatt, panasznak nincsen helye, elutasította azt, nem is foglalkozván annak többi részével, mert ahhoz, hogy a bizottsági tagok a közigazgatási bírósághoz panasszal fordulhassanak, az összes bizottsági tagok felére van szükség, ez esetben tehát legalább huszonnyolc bizottsági tagra.

— **Adomány.** Wurzer Albánóné urasszony a karácsonyi ünnepek alkalmából ez évben is körülbelül ötven K értékű iróeszközzel, füzettel, ruhaneművel szerzett örömet az áll. polg. leányiskola sok tanulójának. Az iskola igazgatósága halás köszönetet mond a boldog megajándékozottak nevében is.

— **Vasutasok szilveszter-estélye.** A Fiumei Máv. Alkalmazottak Köre saját helyiségében Szilveszter-estélyt tart, melynek műsora a következő: Műsor: 1. Nyitány. Zongorán előadja Heim R. 2. A tót táncmester. Monológ. Gabányi Árpádtól. Előadja Heidrich János. 3. Koldusasszony. Költemény Szász Károlytól. Előadja Hoffbauer Katóka. 4. Népdalok. Előadja Csepeli M. 5. Az ing-gomb. Monológ. Előadja Dineer Gyula. 6. Arnyképek. Bemutatja Pokorni Lajos. 7. Az együgyű paraszt. Költemény szentjóni Szabó Lászlótól, előadja Olosz Béla. 8. Az eleven házaspár. Szindarab 1 felv. Rezső Józseftől. Személyek: Gróf Kázmér Bözsönyi Miklós, Gotha a felesége Dudás Kornélia. Püöző Samu cipész (gróf Kázmér keresztfia) Szokolóczy S., Bálbi felesége Hoffbauer Katóka. Nepomuk inas Dineer Gyula. Liza komorna Horváth Juliska. 9. Az ó-év elbucosztatása. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti díj: Családjegy 1.20 K, személyjegy 60 fillér.

— **Gyámok figyelmébe.** A városi tanács közli, hogy a polgári törvénykönyv 239. §-a értelmében felhívta a gyámok és gondnokok, hogy a gyámok és gondnokság alatt állók vagyónáról vezetett számadásokat a városi költségvetési év végén, vagy legfeljebb a rákövetkező két első hónap végéig a gyámhatóság elé terjesszék. Alkik ezt elmulasztják, azokkal szemben a törvény rendelkezései szerint fogunk eljárni.

— **Az elbocsátott munkás bosszúja.** — Augusztus 30-án a Szalvator rakparton a XVI. számú vasuti raktár előtt Jurkovich János 21 éves sebenicói rakodómunkás revolverrel rálőtt Schittar Mihály rakodófőnökre, mert Jurkovichot elbocsátotta a munkából. Súlyos testi sértésért állott tegnap Jurkovich a fiumei törvényszék előtt. Négy tanu Jurkovich ellen, egy pedig mellette tanuskodott. A vád- és védbeszéd elhangzása után a törvényszék Jurkovichot másfélévi fogházra és az ország területéről való kintasításra ítélte. A védő a 92-ik (enyhítő körülmények) szakasz mellőzése és a kintasítás miatt felebezést jelentett be.

— **Magyar hajósok kalandja Londonban.** Mint már megírtuk, az Adria két nagy személyszállító gőzöst épített. E két gőzös közül az egyik, az „Első Ferenc József” most készült el Glasgow-ban, ahonnan január első napjaiban érkezik próbajáraton Fiuméba. Az új gőzös személyzetét december 2-án indították utnak Fiuméből, hogy Londonon át Glasgow-ba utazzék és ott a hajót átvegye.

A pincérek és a konyhai személyzet közül ötven olyan kalandon mentek át Londonban, amely örök időkre emlékükből marad. Az esetet Buchhoffer György az „Első Ferenc József” egyik pincére írta meg Fiumében lakó családjának. A levél keresetlen szavakkal mondja el, hogy milyen baj érte a pincért és négy társát a londoni White-chapel (Fehér kápolna) városrészben, mely a szigorú rendőri felügyelet ellenére is a legveszedelmesebb elemeknek a gyűlhelye.

— **Megénkeztünk Londonba** — írja Buchhoffer — és hiába voltak kezünkben az utasítások, sehogysem ismertük ki magunkat. Azt vettem észre, hogy az angolok nem nagyon szeretik az idegeneket, különösen, ha azok nem tudnak angolul. A londoni rendőrök ugyan jól utbaigazítják az embert, de mindazonáltal könnyen eltévedhet az idegen.

— **Dowerből való megérkezés után** a pályaudvaron odamentünk egy rendőrhöz megkérdeztük tőle, van-e a közelben olyan olcsó szálló, amelyben két napig ellakhatnánk. A rendőr azt mondta, hogy legközelebb van Cliff Fisher népszállója (boarding house). Elindultunk a jelzett irányban. Mikor az első sarokhoz értünk, egy ember esztelakozott hozzánk, aki jól beszélt ugyan németül, de kiejtése után itélve nem lehetett német anyanyelvű.

— **Az ismeretlen azzal kezdte,** hogy ő tudja már, mi járathat vagyunk, bizzuk rá magunkat bátran s ő elvezet bennünket egy jó és olcsó szállóba. Az idegen egy lövönatu vasuti kocsihoz ültetett bennünket, melyvel mintegy másfél óra hosszáig mentünk. Nyugtlanokodtunk nagyon, de vezetőnk állítólag valami Krause Hans nevű hamburgi állás nélküli magánhivataltunk, mindig megnyugtató. Végre leszálltunk és vezetőnk egy piszkes, esőmesta falazatu ház előtt állt meg velünk. Megmagyarázta, hogy ez mister Horn szállója, ahol fejenként három shillingért (3.60 K) naponta lakást és teljes ellátást kapunk. Beléptünk a barátságosan külsejű házba, mely belül valóságos meglepett bennünket nagy kényelmével és fényes berendezésével. Krausenak négy shillinget adtunk és megköszöntük a szíves-ségét.

— **Mikor meglátta,** hogy összeadjuk a pénzt és úgy juttatjuk hozzá, egyszerre más léppel kezdett viselkedni. Odament a „szálló” tulajdonosához és valamit mondott neki. Az pedig egy mellékszobából négy embert hívott elő. Az egyik odajött hozzánk és rossz németiséggel azt mondta, hogy ha elhelyezkedtünk, akkor jöjjünk a másik szobába egy kis kátyajátékra.

— **Mi nem játszhatunk** — feleltem — mert nekünk tovább kell utaznunk és nincs pénzünk!

— **Lett erre ribillió.** Ránk támadtak és ki akartak bennünket dobni. Mi sem voltunk restek. Az amerikai hajókon alaposan megtanultuk a verekedést és ötven egy helyben hagytuk a támadókat, hogy azok kezdtek el ordítani.

— **Kimentünk az utcára és elsieltünk** a legközelebbi főbb utvonal felé. Ott szerencsére egy rendőrt találtunk, akinek hamarjában elmondtuk, hogy mi történt velünk. A rendőr azt mondta, hogy az a szálló egy veszedelmes kátyabarlang. De mivel mi is verkedtünk az illető szállóban, amivel megsértettük az angol polgári szabadságot, hát már öneki nincs beavatkozni valója. Ekkor eszembe jutott, hogy Londonban is megvan bizonyára a szállodai személyzetnek ugynevezett „Genfi Egyesületi Háza”. Megkérdeztük a rendőrt, aki hamarosan utba igazított bennünket. Ott nagyon szíves fogadtatásra találtunk és napi másfél frank díjért pompás ellátást kaptunk.

— **A kivándorlás csaloí.** A fiemei határrendőrség nagyszerű fogást tett ma reggel a vasuti pályaudvaron. A jó fogásról a következő részleteket közlik lapunkkal:

A határrendőrség detektívjeinek már régebbi idő óta feltűnt, hogy a kivándorló hajók érkezése idején olyan alakok utaznak el Trieszt felé, amilyen alakokat rendszeren a kivándorlási csapatokban szoktak látni. Nem tudtak sehogysem a dolog nyitjára jutni. Az egyik detektív azonban véletlenül megtudta, hogy egy Nagy Zsigmond nevű zsmeti (Castua és Fiume között osztrák területen) lakos igazgatja a gyanus embereket. Az illető detektív mint kivándorló szándékozó ember közelítette meg Nagy Zsigmondot, akit sikerült léprecsalni. Ma reggel fogták el Nagy Zsigmondot és Vámér Lajos nagykanizsai illetőségű felhajtót, a mikor három embert Triesztbe akartak vinni. Nagyot másfélhavi elzárásra és 300 korona pénzbírságra ítélték, Vámért pedig 20 napi elzárásra s 100 korona pénzbírságra.

Baros János kocsordi illetőségű 18 éves gazdálkodót valami Makó János nevű csaló 400 koronáért akarta kiszállítani Amerikába. Bakost Makó Triesztbe esalta, hogy ott teszi hajóra. Egy átjáró háznál Makó elkérte a tapasztalatlan ifjútól a 400 koronát és az írásait s azzal, hogy ott kapja meg a hajójegyet, elment. Mínt hogy Makó nem tért vissza, a szerencsétlen Bakos Fiuméba érve, bejelentette esetét a határrendőrségnek, mely erőlesen nyomozza a kivándorlás eme legújabb hiénáját.

— **Szemégyűjtés a karácsonyi ünnepek alatt.** A városi közművek igazgatósága közli, hogy e hó 25-én és 26-án a szemétnék és egyéb hulladékoknak a házakból való elvitele csak a délelőtti órákban fog történni.

— **Egy mozdony balesete.** Ma hajnalban furcsa baleset történt a helybeli fűtőháztelepen. Egy tehervonat mozdonyát lekapcsolták a vonatról és rávezették a nagy fordítókorongra, hogy megfordítsák. A mozdonyvezető és a fűtő leszálltak, de leszállás előtt ugylátszik nem jól zárták el a gőzszelep szabályozóját. A fordítókorong megindult, de a korong rázásától a gőzszelep visszaesapódott s a gazdátlan mozdony lefutott a fordítókorongról. Körülbelül 7—8 métert haladt, azután nekiszaladt a kőfalnak, amely a fűtőház területét a Via Industriától elválasztja. A mozdony a kőfalat 3—4 méternyi szélességben óriási erővel áttörte, de azután szerencsére megállt. Több órai megfeszített munkába került, a míg a megsérült mozdonyt a vágányokra vissza tudták emelni. A kár több ezer korona. Ma egész délelőtt folyt a mozdonyvezető és a fűtő kihallgatása a felelősség megállapítása végett.

— **A határrendőrség a szabadkikötőben.** Ma déli 12 órakor történt meg a szabadkikötő egész területén a határrendőrségi szolgálat átvétele. A városi rendőrlégénységet mindenütt bevonták és a Minach Mária határrendőrségi felügyelő által kivezényelt határrendőrök egyenként elfoglalták kijelölt helyeiket. Az egész aktus teljesen simán folyt le. Az ujonnan idevezényelt rendőrök többnyire volt csendőrök.

A határrendőrség most már véglegesen négy helyen van elszállásolva: a 31-es vasuti raktárban, ahol 13 szobát alakítanak át a határrendőrség részére, továbbá a vasuti állomáson, a kivándorlási házban és végül a kőolajkikötőben levő rézhivatali ki- rendeltség épületében, amely szintén közel 30 ember befogadására alkalmas.

— **Száztizenegy napig a tengeren.** Tegnap a délamerikai Buenos-Ayresből jövet Fiuméba érkezett a Zilia nevű olasz vitorlás. Az utat 111 nap alatt tette meg s közben egyetlen incidens sem érte.

— **A kikötőből.** December 24. Erkezett: Josephine osztrák gőzös Triesztből, 722 bál pamuttal, 1581 zsák és 157 tonna tengerivel és 682 zsák lennaggal; Zilia olasz vitorlás Buenos-Ayresből, 1637 tonna quebracóval.

Indult: Lina olasz gőzös Catániába farakománnyal; Perseveranza olasz gőzös Catániába 500 tonna fával; Magyar magyar gőzös Sebenicóba, 2000 tonna vegyes áruval.

— **Nagyerejű kasszabetörők.** Banich Ferenc susáki kereskedőnek a Zvonimirova utca 96. szám alatt lévő üzletében tegnap betörők jártak. A betörők álkulcsossal felnyitották az üzlet ajtaját és nekiesték a Wertheim-szekrénynek. Ezt azonban nem tudták felfeszíteni a „munka“ alatt, tehát elvitték, a mintegy 4 métermázsas súlyú pénzszekrényt, melyben összesen 200 korona volt ezüstben. A betörők ezenkívül felfeszítették az automatikus számoló pénztárt is, melyből 40 koronányi nikkelpénzt vittek el. A súlyos pénzszekrény elvitele után ismét bezárták az üzletet s az ajtóra egy teljesen új lakatot tettek. A portyázó rendőrök nem tűnt fel a rablók munkája. A Banich-házaspár reggel vette észre a betörést, amikor az üzletet ki akarták nyitni. A betörők az üzletben volt étel- és italneműkhöz nem nyultak. A susáki csendőrség már csak azért is erősen nyomoz a tettesek után, mert Banich üzletét egy óven belül most másodszor rabolták ki.

— **Razzia.** A karácsonyi ünnepek előtt való tömeges bevásárlás, az ebből eredő nagy forgalom, szükségessé tette, hogy a rendőrség a közbiztonsági szolgálatot az utóbbi időben nagyon elszaporodott gonosztevőkkel szemben a város minden részén megerősítse. Ezenkívül tegnap este Udovich Rezső rendőrpáncsnok vezetésével általános razzia volt. Mintegy száz rovott multu egyént, csavargót és más a közbiztonságra veszedelmes alakot fogott el a rendőrség. Mindnyájukat eltoloncolják Fiuméből.

— **A kórházi zendülés következménye.** Megirtuk, hogy a kórház bőrbeteg-osztályában a minap zendülés tört ki egy ápoló szigorúsága miatt s hogy az odahívott rendőrök karddal voltak kénytelenek rendet teremteni. A rendőrbírószágon tegnap tartották meg a tárgyalást a zendülés főkolompósa Klepich Mária, Kalusa Antónia, Bitrich Mária, Bulko Anna, Juhak Mária, Orbán Ágnes és Buttora Stefánia ellen, akiket Dorcich rendőrbíró egyenként 14 napi elzárásra ítélt. Ezenfelül a rendzavaró nőket a fiemei illetőségű Bulko Emma kivételével a város területéről is kitiltotta.

— **Az olasz katona kalandja.** Nagy feltűnést keltett tegnap az itteni pályaudvaron egy teljes felszerelésű olasz katona, aki a Déli vasúttal igyekezett Olaszország felé. Az illető Cecchetti Máriusz, a kínai olasz katonai különítmény tagja, akit Sanghajból az osztrák Lloyd Gablem gőzöskével küldtek Triesztbe, hogy onnan folytassa útját Velencébe. A trieszti kikötő rendőrsége nem engedte partraszállani a katonát, hanem azt követelte, hogy vegye le sapkájáról az olasz király monogramját és a zubbonyáról az őtágu sávojai csillagot, az olasz királyi ház jelvényét. Mínt hogy Cecchetti vonakodott a rendőrség kicénységének eleget tenni, kénytelen volt csonakon egy Fiuméba induló Lloyd-gőzöskre szállni. Így érkezett Fiuméba, ahonnan vonaton, minden akadály nélkül továbbutazott.

— **A trieszti járványok.** Triesztből írják: A tisztifőorvosi hivatal jelentése szerint a december 13-ától 20-áig terjedő héten öt kanyaróeset, 6 vörhenyeset, 12 difteritiszeset és 81 tifuszeset fordult elő a városban.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: Halott-hamvasztás a Jáva szigeten. — A hü állat, drámai színjáték. — Colino állatszelistító. — Utána beszélő filmek.

— **Lopás a szabadkikötőben.** A napokban — mint megirtuk — az Ungaro-Croata hajóstársaság kárára 100 méter himzett posztot loptak a szabadkikötőben. A rendőrség elfogta a lopás tettesét, a lopott árut pedig tegnap kobozta el a Deák-Fasor egyik ószeres-üzletében. A tolvaj 93 koronáért adta el a posztot, amelynek értéke 550 korona.

— **Tűz egy osztrák hajón.** Triesztből jelentik: Nagy veszedelmet háritott el vasárnap éjjel Cogo József, a Columbia gőzös alkalmazottja. Vasárnap délután a hajó egész legénysége egy-két ember kivételével elhagyta a hajót s a mulatozásból csupán Cogo tért haza éjjel felé. Alighogy felnyitotta kabinjának ajtaját, lángok csaptak feléje. A fiatalember fellármázta a kikötő tűzoltóságát, amely néhány perc alatt ott termett s hamar eloltotta a tüzet. A kár csekély.

— **Baleset a Monte Maggiorén.** Vasárnap délután súlyos baleset történt a Monte-Maggiorén. Egy sportifjából álló nagyobb társaság szánokon igyekezett lefelé egy magaslatról. A társaság egyik tagja, Sustovics Rezső rosszul kormányozta a szánt, úgy hogy kiesett belőle s rábukott egy sziklára, amely 10 centiméternyi hosszúságban felhasította egyik lábát. A szerencsétlenül járt fiatalembert az abbáziai mentők vették ápolás alá, majd társai kocsin Fiuméba szállították.

— **Ha valóban szép** és emellett olesó karácsonyi ajándékot akar vásárolni, látogassa meg a Via Fiumarán levő Nemes Henrik féle bazárt. Nagy választék úgy felnőttek, mint gyermekek részére való ajándékokban.

— **Hangverseny a Deákban.** A Deák szállodában e hó 26-án este a Jellasi-gyalogezred zenekara Kuss karmester vezetésével hangversenyt ad. Kezdeté félkilenckor. Belépti díj 50 fillér.

A közelgő karácsony és újév alkalmából van szerencsém ajánlani

duš választéku török és perzsa szőnyeg áruházamat.

Felkérem a n. é. közönséget, hogy üzletemet látogatásával megtisztelni sziveskedjék.

Figlio di Haggi Giorgio Aidinyan
Piazza del Commercio 6

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az ujonnan átalakított, jól ismert

AL TAMBURINO

Via Lod. Kossuth (a postaépület mellett.) vendéglőt saját számlámra átvettem. Kitűnő konyha, isztriai és dalmát borok, Puntigam sör.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGADOK.

Számos látogatást kér

FRANCOVICH RÓBERT.

TŐZSDE.

	Dec. 23 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	839.25	839.50
Oszták hitelrészvény	532.50	631.50
4%-os koronajáradék	81.90	82.45
Oszt.-magy. államvasut.	708.—	708.—
Jelzálogbank	436.—	435.—
Leszámitolóbank	524.—	525.—
Hazai Bank	288.50	288.50
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	539.50	538.25
Rimamurányi	642.—	641.50
Saigótarjáni	738.—	731.—
Közuti Vasut.	630.50	631.50
Városi Villamos	546.—	546.25
Adria	578.—	—
Déli Vasut.	104.—	—
Magyar Cukoripar	2670.—	—
Rizsgyár	3730.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.36	11.38
Búza májusra	11.37	—
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.57	8.60
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.44	7.44
Tengeri májusra	6.55	6.58
Bécsi Értéktőzsde.		
Oszták hitelrészvény	632.—	631.—
Magyar hitelrészvény	841.—	838.50
Oszták magyar államvasut.	767.25	768.—
Déli Vasut.	—	103.—
Alpisi	789.50	788.—
Skoda	780.50	780.50
Oszt. koronajár.	83.70	—

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Inferior” tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—
uj	1000.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	283.—
Navigazione Libera Triest	610.—
Oszták Lloyd	599.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampela Szeszpároló Rt.	420.—
I. Trieszti Rizsgyár	660.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	447.—
Spalato Portland Cement	371.—
Assicurazione Generali	Nao. 802.—
Riunione Adriatica	3570.—

Stipil-féle cipőüzlet
Via Kossuth 12 (Sikič papírüzlettel szemben)
nagy raktár amerikai és egyéb gyári
készítményű férfi, női és gyermek
cipőkben, rendkívül olcsó áron!

Szénüzlet nyitás.
A nagyérdemű közönségnek tisztelettel
tudomására adom, hogy az „Ilona fürdő”
udvarában
—o SZÉNUZLETET NYITOTTAM o—
hol is porosz valamint trifaili darabos kő-
szén bármilyen mennyiségben a legolcsóbb
árak mellett, leolmozott zsákokban
házhoz szállítva
kapható. Megrendeléseket 13-92 és 13-93 te-
lefonszámok alá kérek.
Kérem a n. é. közönség szíves támoga-
tását. Teljes tisztelettel
Kell Henrik

Távirat — Telefon.

Lengyel Zoltán összeférhetlensége.
BUDAPEST, dec. 24. Persián Adám
hirlapíró ma újabb összeférhetlenségi be-
jelentést tett Lengyel Zoltán ellen, akiről
azt állítja, hogy ellenértékért trafikjogot
járt ki Merza Testvérek zsidó cégnek.

Munkácsy képei.
BUDAPEST, dec. 24. Pásztor Árpád
hirlapíró, Az Est munkatársa, aki jelenleg
Amerikában van, jelenti lapjának, hogy
Mister John Wanamacker, az ismert mil-
liárdos kijelentette előtte, hogy Munkácsy
Mihálynak nála levő Krisztus-képeit a leg-
nagyobb készséggel átengedi Magyaror-
szágnak, ha ezt tőle az állam kéri. Másnak
semmi pénzért nem adná, de Magyarországnak
díjtalanul átengedi, mert Munkácsy ma-
gyar lévén, művei első sorban a budapesti
Nemzeti Muzeumot illetik.

A Ganz-gyári krimiesau.
BUDAPEST, dec. 24. A Ganz-gyári
Krimiesau-ügyében ma Hankányi János ke-
reskedelmi miniszter interveniált — a mun-
kások érdekében. Remélik, hogy a miniszter
közbelépésének meg lesz a kellő eredménye.

Az osztrák kormányválság.
PRÁGA, dec. 24. Az „Unio” beavatott
helyről közli, hogy a Stürgkh-kormány va-
lószerűleg nem marad sokáig a helyén.
Stürgkh gróf utódja minden valószínűség
szerint Bienenrh báró alsóausztriai helytar-
tó lesz. Bienenrh utódául Hohenlohe herceg
trieszti helytartót említi, az ő helyét pedig
Friedl báró karintiai helytartóval töltenék
be.

Összeszaladt mozdonyok.
BUDAPEST, dec. 24. A keleti pályaud-
varról kirobogó 1402. számú vonat mozdony-
ja egy keresztezésnél összeszaladt egy
mozdonyval. A mozdonyok hasznavehetet-
lenekké váltak, de egyéb baj nem történt.

Butorok

Alkalmi vétel egész hálószoba berendezések
vagy egyes butordarabok készpénzen vagy
könnyen teljesíthető részletfizetésre is
HERSKOVITS S. butorkereskedőnél
Via G. Parini 6. szám.
Telefon 12-08 szám.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító
GYOGYSZERTÁRA
a városi torony mellett
Ajánlja magát minden orvosi rendelés a-
zonnali és exakt elkészítésére. Kapható min-
den gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszer-
panok, az összes ásványvíz, jolettikkéi
s szépitőszerek stb. sfb.

Bérkocsisok a király előtt.
BUDAPEST, dec. 24. Minthogy a taxa-
méteres autók rendszámainak kiadá-
sa körül a főváros és a bérkocsis ipartársu-
lat között fölmerült konfliktusban a minisz-
terek válasza nem elégítette ki a bérkocsi-
sokat: elhatározták, hogy egy nagyobb kül-
döttség útján ügyüket a király elé viszik.

Kondor Ernő Amerikában.
BUDAPEST, dec. 24. Kondor Ernő ka-
barészinész, a Bonbonniére megalapítója,
miután itt sehogysem boldogult, Ameriká-
ba ment, hogy ott magyar kabaré-előadáso-
kat rendezzen.

Kolozsvár kölcsöne.
KOLOZSVÁR, dec. 24. A város egy két
és fél milliós kölcsönt szándékozik felven-
ni. Hogy ezt fedezhesse, meg fogja adóztat-
ni a pezsgőt és a sört is.

Az osztrák nyomdászválság.
TROPFAU, dec. 24. A hivatalos „Trop-
pauer Zeitung” csak minden második nap
jelenik meg, a „Freie Schlesische Presse”
pedig egyáltalán nem jelenik meg. A
„Deutsche Wehr” nyomdája külföldről ho-
zott szervezetlenül szedőkkel állítja elő a
lapot.

A babona áldozatai.
BERLIN, dec. 24. Az udvari színház
művésznőjének szomorú esete, ugyilátszik,
megismétlődik. Annauld Alice, a királyi szin-
ház művésznője súlyosan megbetegedett és
elmegyógyintézetbe kellett vinni. Annauld
kísaszonny épp úgy lett ráimádkozó embe-
rek áldozatává, mint Butze udvari színész-
nő, ki a ráimádkozók befolyása alá jutván,
vallásos örültté vált. Az ügyben a rendőrség
szigorú vizsgálatot indított.

A kapucinus-kripta új lakója.
ROMA, dec. 24. Legközelebb innen
Bécsbe fogják szállítani II. Lipótnak az
utolsó toscana-lotharingiai nagyhercegnek a
holttestét, aki 1870. január 28-án halt meg.
A holttestet a bécsi kapucinusok zárdájá-
ban lévő családi sírboltban fogják elhe-
lyezni.

Thierry A. gyógyszerész balzsama

segítséget nyújt bármely betegség,
ellen, különösen a légzési szervek
megbetegedéseinek, köhögés el-
nyalkásodás, rekedtség, gégeka-
tarhus, tüdőbaj, étvágytalanság,
rossz emésztés, koleraszerű beteg-
ségeknek, gyomorgörcs esetén. Kül-
sőleg az összes szájbetegségeknek,
fogfájásnak, mint szájjavít, égési se-
beknek és kiütések ellen kitűnően
bevált. 12 kis vagy 6 dupla vagy
1 nagy speciálvev 5.60 kor. Na-
gyobb rendeléseknél jelentékeny
árengedmény.

Thierry A. gyógyszer. egyedül va-
lódi Centifolia-kenőcse
Megakadályoz s megszüntet vér-
mérgezést, fájdalmas operációkat
egyszerűbben tevéselegessé tesz.
Használatos gyerekeknek nőknél,
fájd. emlík, tejmegindítás, rekedés,
emlökeményedés ellen. Orbánc, tel-
tört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszú, fekélyek, ütés,
szúrás, lövés, vagy zuzódás által okozott sebeknek ki-
tűnő gyógyhatásu szer. Idegen testek eltávolítására mint: u-
veg, szálka, por, seret, tüske stb. kővések, karbunkulus,
képződmények, valamint rák ellen, flegm, rothadás, köröm-
gyulladás, hólyag, égési sebek, hosszú betegségeknek előforduló
főttekvésnél, vérfelécsök, felfolyásnál, valamint kipattás es-
etén csecsemőknek stb. stb. kitűnő hatásu. 2 tégely ára 3.60
K. a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapha-
tató. Budapesten kapható Török József gyógytárban, va-
lamint az ország legjobb gyógyszer-
tárban. Nagyban: Thalmyer és Seitz,
Kochmeister Utóda, Radanovits
Testvérek drogériákban Budapesten
kapható. A hol nincs lerakat, rendeljünk
közvetlenül:

**THIERRY A. Orangyal-
gyógyszertárból. Pregrada,
Rohitsch mellett.**

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Fuzott drótszállal 75% árammegtakarítás.
Kapható villanyüzemelési üzletekben, villanytárolókban és a
MAGYAR SIEMENS-SCHWICKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-kört 36. Gyár-utca 19.

Kisiklott vonat.

MAKO, dec. 24. Ma reggel egy tehervonat kisiklott. A személyzet közül három súlyosan megsebesült. Kollár István mozdonyvezető meghalt.

A szábor korelnöke.

ZÁGRÁB, dec. 24. A tegnapi megtartott különböző pártértekezletek után kiszivárgott hírek szerint a szábor szombati megnyitó ülésén valószínűleg Mileusnich jogpárti képviselő fog körelnök gyanánt működni.

A bosnyák szábor.

SZERAJEVO, dec. 24. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a szábor e hó 29-ére hívják össze. A király a szábor elnökévé Basagics Safet béget, alelnökévé Dimovics Mandicsot nevezte ki.

Viharok a Rivierán.

FIRENZE, dec. 24. A francia Riviera minden részéből erős havazásokat jelentenek. A tengeren nagy vihar uralkodik, a mely sok hajóbalesetet okozott eddig. Három ember életét vesztette.

Jules Claretie meghalt.

PARIS, dec. 24. Jules Claretie, az ismert író tegnap hetvenhárom éves korában elhunyt. Jules Claretie a francia akadémia tagja s évek hosszú során a Comédie Française igazgatója volt.

Tűz a bányában.

VLADIWOSTOK, dec. 24. Az Argt mellett levő kőszénbánya 8 nap óta ég. Mivel a tűz kiütött, a bányában 50 kínai munkás dolgozott, de mind megmentették.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génial kiállításán dícsérő okmányokkal kitüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem Fiume és környékének n. é. közönségét, hogy a via Marco Polo és via Galileo Galilei sarkán levő jól ismert Mavrinac P.-féle fűszerüzletet saját számlámra átvettem s azt

Špiler Viktor

név alatt tovább vezetem. Üzletemet felszerelem a legfrissebb fűszer- és csemegeárakkal nagyban és kicsinyben való elárúsításra.

A m. t. közönség jóakaratu támogatást kéri

kiváló tisztelettel

Špiler Viktor.

Nyomatott a „POLINNIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Nagy ékszerablás.

BECS, dec. 24. A Habsburgergasseban egy ékszerüzlet fényesen kivilágított kirakatát rendezték kereskedősegédek módjára viselkedő emberek, mialatt az üzletben vevők voltak, akiket a járókelők a cég alkalmazottainak tartottak. Körmönfont esalók voltak, kik a kirakatot megdézsmálták és zsákmányukkal gyorsan odébb állottak. A kár huszezer korona.

Érsek a tangó ellen.

NEWYORK, dec. 24. Farley biboros érsek megtiltotta, hogy a katolikus egyesület részt vegyen a Waldorf-szállóban rendezett jótékony bálban, mert a bál rendezése nem vette figyelembe az egyház által indexre tett tangó táncot.

Esszád pasa hívei és ellenei.

PARIS, dec. 24. Belgrádból távirat érkezett ide, mely híriül adja, hogy Struga közelében elkeseredett harc tört ki Esszád pasa hívei és ellenségei között. Mindkét részen jelentékeny a halottak száma.

Berlin—Konstantinápoly.

BUKAREST, dec. 24. Károly román király hosszabb magánkihallgatáson fogadta Batzaria volt török minisztert, akivel azt a tervet beszélte meg, hogy hogyan kellene megépíteni Szerbia kikerülésével a Berlin és Konstantinápoly között közlekedő vasút vonalát. A terv szerint a következő volna az utirány: Berlin—Myslovicz—Lemberg—Czernovitz—Itzkany—Burdujeni—Dobrics—Tirnovo—Konstantinápoly.

Az aegai szigetek.

LONDON, dec. 24. A nagyhatalmak Londonban akkreditált nagykövetei ma megjelentek Grey államtitkárnál és kijelentették, hogy az immár módosított angol javaslatot az aegai szigetek rendezése tárgyában a nagyhatalmak részéről elfogadják. Mivel a módosított javaslatban úgy Görögország, mint Törökország érdekei kellőleg tekintetbe vétettek, e kérdés végleg megoldottnak tekinthető.

„ALLA BORSA“ vendéglő, Via delle Pile 2. (Palazzo Modello)

Ujjonnan átalakított helyiség, finom olasz és német konyha, kitűnő dalziát Opollo és Lissa, valamint istriai, terranoi és refosco borok csapon. Nagy választék palackborokban. Olaszországi s helyi készítményű hideg felvágottak.

Havi előfizetés napi 1-szeri étkezésnél 42 kor.

" " " 2- " " 80 "

GIRASOLE M. T. tulajdonos.

A gyanus Törökország.

ATHÉN, dec. 24. Az a hír, hogy Törökország megvette a Rio de Janeiro braziliai gőzöst, itt nagy nyugtalanságot keltett, mert a vásárból azt olvassák ki, hogy Törökország háborus szándékkal van Görögország irányában. A görög sajtó követeli, hogy minél előbb szerezzen Görögország egy ugyanolyan vagy még nagyobb tőrfogatu hajót.

A bolgár válság.

LIPCSE, dec. 24. A Leipziger Nachrichten jelenti Szófiából: A szobranje föl-oszlata közvetlen közel van. Hír szerint az új miniszterelnök és egyszersmind Genadiev külügyminiszter utódja Malinov lesz, a szociáldemokrata párt feje.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknként BARCZA JENŐ hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Hattyu gözmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Ékszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 liráért. —

Kőszén nagyban és kicsinyben házhoz szállítva, legolcsóbban kapható: **MOMCSILOVICS és Tsa Bet. Tság. cégnél,** Via Amicis 8 sz., Telef. 422. Állandó szállításnál és waggonrakományoknál verseny árak!

OLD - ENGLAND

URI ÉS NŐI KALAPÁRUHÁZ

Corso 39. — FIUME — Corso 39.

A „Crystys-London“ -i kalapok egyedüli fiumei rakraktára. Pártisi és Borsalino kalapok és modellek nagy választékban. Karácsony és ujévre 15% a szabott árakból!

Carlo Fried, Fiume

Viale Deák 60. (Giardino Pubblico mellett).

Dús választék Uri-, női-, fiú- és gyermek öltönyökben és munkás ruhákban. Túl nagy készlet miatt

Karácsony-ig mélyen leszállított árak!

Occasio!

Alkalom!

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— A mattuglie—abbazia—lovranei vilamosvasut. Bécsből jelentik: Dobernic és társai a vasutügyi miniszterhez interpellációt nyújtottak be, melyben rámutatnak arra, hogy a mattuglie—abbazia—lovranei kis-vasutat Volosca község megvásárolta, és pedig nem annyira közgazdasági érdekekből, hanem bizonyára horvát-nemzeti expanzió eszméjétől vezéreltetve. A vasutnak államosítása előtt több mint 60 német és 10 horvát alkalmazottja volt, ma pedig alig 20 német alkalmazottja van a vasutnak. Az új igazgatóság a német alkalmazottakhoz ultimátumot intézett, melyben felszólítja őket, hogy egész rövid idő alatt tanulják meg perfektül a horvát nyelvet. A horvát szolgálati nyelv bevezetése és a vállalat szlavisálása teljesen jogosulatlan, annál inkább, mert a vasutügyi minisztérium az új vezetőségnek a szolgálati nyelv megváltoztatására vonatkozó kérvényét még nem teljesítette. Az interpellálók kérdik a vasutügyi minisztertől, mit szándékozik tenni, hogy a vállalatnál megfelelő szolgálati viszonyokat visszaállítsa.

— Fejlődő fürdőhely. Grádóból jelentik tudósítónk, hogy ezidőszere az ottani fürdőtelepen husz új építkezésbe fogtak. Az új épületek közül kettő vendéglő lesz, a többiek pedig a fürdővendégek elszállásolására fognak szolgálni. Hymódon a jövő idényben 400 új vendégszobával lesz több a fürdőhelyen. Egy kis színház építése is tervbe van véve. A gyönyörű Gorgo-szigeten is épül egy új vendéglőépület. Ezenkívül pedig egy nagy hullámgátat is építenek, amihez Grádó közönsége 80 ezer koronával járul. Az új gyógykaszinó építése, halasztást szenved, mert közben a gyógybizottságban személyi változás állott be s az új gyógybizottság új átalakítási terveket hoz.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégek
(Hötes arrivés hier:)

László József Budapest
Geley József Budapest
Hoffmann Hugó Budapest
Schiff Kálmán dr. Budapest
Noe Fritz Wien
Czemil Bruno Wien
Stary J. Pettau
Groh Gusztáv dr. Wien
Brandes W. Düsseldorf
Krenn Theodor dr. Wien
Mezey Jánosné Budapest
Czizek Bedrich Prága
Heinrich Ede Ujvidék
Freund Olga Wien
Szmetena Herman Wien
Spitzer Miksa Budapest
Safir Hania Wien
Kutnewsky György Budapest
Bossányi Iván dr. Budapest
Radó Sámuel dr. Budapest
Bossányi Iván
Werner Ödön Varsó
Sambowska Helene Varsó
Kojminski Stanislaus Galicia
Sozanski Félix Kornlovica
Kul Adolf Budapest
Gruber Károly dr. Budapest
Biró Oszkár Szabadka
Kuffler Viktor

Hausner
Quarnero
Quarnero
Quarnero
Quarnero
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Habsburg
Bristol
Bristol
Bristol
Grosz
Savoy
Savoy
Savoy
Savoy
Savoy
Rezidenz H.
Rezidenz H.
Palace
Palace
Palace
Palace
Palace

Fried János Budapest
Spitzer Bernát Budapest
Fankas Magdolna Mexicó
Székely W. Békéscsaba
Kiss László Budapest
Uborny Mihály Temesvár
Karakasevits Cyril Ruma
Utry Lajos Baja
Limkner Mihály Budapest
Mankovits Sándor Budapest
Koh Gusztáv dr. Wien
Bloch Kálmán Budapest
Gosmay József Budapest
Freitler Franz Varna
Grünberger Egon Wien
Schlein Clara Wien
Neufeld Paula Wien
Deutsch Izidor Budapest
Friedrich Imre Budapest
Ignac Róza Budapest
Graur Lajos Sófalyva

Palace
Janette
Quitta
Hermitage
Securanst.
Securanst.
Securanst.
Securanst.
Gutenberg
Landr
Bristol
Istria
Wienerheim
Hammer
Hammer
Hammer
Mühlhaus
Aryon
Aryon
Aryon

ABBAZIA

BRISTOL szálló, kávéház s étterem.

140 modern szoba, lift, központi fűtés, melegvíz-vezeték, villany, telefon. **Kitünő magyar konyha.**

Tulajd. **Rudovits V.**

Vidákovits

szálló és étterem

ABBAZIA Reichsstrasse

Elegáns szobák penzióval vagy anélkül. **Kitünő magyar konyha Magyar tulajdonos.**

Magyar cukrászda Abbaziában

Reichsstrasse 39 villa Shanzer.

Kizárólag természetes teavajból készített elsőrendű cukrászsütemények. Rendelések házhoz szállítva gyorsan eszközöltetnek.

Kávé, csokoládé, frissítő italok.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Simiczek L.

órás és ékszerész.

Corso 6. sz. — Descovich ház.

(A Lipizer E. A.-féle üzlet mellett.)

Dus választék a legelsőrangú gyárból u. m. Watch, Zenith, Omega stb. származó arany-, ezüst és fém zsebórákban, valamint fali, asztali és ébresztő órákban.

Nagy választék mindennemű arany és ezüst tárgyokban u. m. láncok, nyakékek, karkötők, melltűk, gyűrű, függők, medailonok stb. stb.

— Előnyös árak! —

Bármilyen órajavításokat a legnagyobb pontossággal és jótállás mellett fogad el.

ÚJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel).

ABBAZIA Reichstrasse

Gőz-, kádfürdők- és meleg tengeri víz fürdők.

☛ Szobák 3. — koronától feljebb. ☛

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Salat K.

Corso 22. szám. — Telefon 819.

ELSŐRANGU ZONGORATEREM.

A leghiresebb gyárak készítményeiből állandó zongora, pianino és harmonium kiállítás. — Megtekinthető bármikor vételkényszer nélkül. — Hangolások és szakszerű javítások szavatossággal. — Több mint 800 darab zongora tölem állandóan használatban. — Számos elsőrangú elismerés.

ZONGORÁK RÉSZLETFIZETÉSRE!

A jó gyermekeknek.

legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék

egy jó könyv

amely oktat és szórakoztat.

Nagy választék magyar, olasz és német gazdagon illusztrált s elpusztíthatatlan könyvekben

A GYERMEKVILÁG RÉSZERE.

Mérsékelt árak!

ZANUTEL A. könyvkereskedése
Via Adamich 4.

NEMES bazár, Fiume

VIA FIUMARA 15.

Üzletátalakítás miatt az összes raktáron levő cipő, játékaru, karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak stb. stb. mélyen leszállított árak mellett adatnak el.

Ritka alkalom!

Korona - vendéglő

Viale Deák 16. (De la Ville-épület)

Jan. 6-ig minden este

NOVAKOVICS zeneművész PÉCSRÓL

hangversenyez legújabb nótáival

Számos látogatást kér

Radolovics Ede, vendéglős.

A Fonda-féle ékszerkereskedőcég (Deák Faszor 2. szám) értesíti m. t. vevőközönségét, hogy az

Andrássy-tér és Kossuth-Lajos utca

sarkán új ékszerüzletet nyitott, amelyet dusan felszerelt arany- és ezüst ékszerekkel, valamint más ékszerszemlékkel és órákkal. Órák és ékszerek javítását a cég elvállalja.

Mérsékelt árak! — — — — Telefon 5—78.

Imperial kávéházban

Viale Deák,

ma és minden este

Budi Jóska

hirneves tolnamegyei cigányprimás hangversenyez.

KÖZGAZDASÁG.

KARÁCSONYKOR.

Az 1913. év örökké emlékezetes marad a magyar kereskedelem történetében. Ebben az évben érte el tetőpontját a legnagyobb pénzfeszültséggel párosult gazdasági válság, mely a kereskedővilágot agyszőlővá alapjaiban ingatta meg. Mindenütt csak romokat látunk és a kereskedő nem tud örülni a karácsonynak, mely pedig máskor reá nézve hasznot és jövedelmet jelentett.

A pusztulás után azonban nem a kétségbeesésnek, hanem a bizalomnak kell helyet engedni. A gazdasági élet forgatagában nincs megállás és a romlás csak egy túlmagasra tört konjunkturának a letörését jelzi, amely után rendszerint ismét fellendülés szokott bekövetkezni.

Most, hogy végre a külpolitikai helyzet némiképp tisztázódott és a tőke bizalma is visszatér, a magyar kereskedő reményt merít arra, hogy a szomorú napok után normális viszonyok fognak beállni. A regeneráció munkájában az összes társadalmi tényezőknél vállaltatva kell közreműködniük. A magyar kereskedővilág elvárja a kormánytól, a parlamenttől és a pártoktól, hogy az övtizedes harcok után végül megteremtik a belpolitikai békét, amely nélkül a gazdasági élet újjáébredése nem is képzelhető. A külpolitikában a kereskedelem pedig oly irányítást követel, mely a szomszéd államokkal való barátságos együttélést teszi lehetővé. Mert intenzív gazdasági érintkezést csak politikai barátsággal lehet elérni.

A kereskedelem a saját erejéből akar újra lábraállni. Nem kér és nem vár senkitől semmit. De azt megköveteli, hogy hagyják békében élni és fejlődni. Nem kér kormánytámogatást, mint az agráriusok, viszont azonban elvárja az illetékes tényezők-től, hogy a kereskedelem eméniens érdekei minden téren respektáltassanak. A törvényalkotásoknál hallgassák meg szavát és kérjék ki a kereskedők véleményét minden olyan rendelkezésnél, mely a gazdasági élet menetét érinti.

A kereskedelemnek semmi szüksége arra, hogy hatósági rendszabályokkal és törvényes intézkedésekkel agyontámogassák. A kereskedelemnek a szabad mozgás, a korlátlan fejlődés az életető eleme. A miniszteri bürokrácia ne törjék tehát a fejüket minduntalan olyan törvényalkotásokon, melyek csak a kereskedelem megbénítására alkalmasak. A kereskedelem elég erős arra, hogy a kebelében mutatkozó visszaállásokat önmaga szüntesse meg. Avatatlan hatósági kezdek ne nyuljanak be a kereskedelem autonómiájának a szentélyébe. Az államnak csak az lehet a feladata, hogy úgy a bel-, mint a külpolitikában nyugalmat és békét teremtsen, mert ez a kereskedelem fejlődésének az előfeltétele. A magyar kereskedelemnek az lesz a legszebb karácsonyi ajándéka, ha a belpolitika látóhatárán végül a béke galambja fog feltűnni. Ez bizalmat és erőt fog neki adni a munkára és boldogulásra.

+ **Veszprém vármegye a dalmát bor ellen.** Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén a dalmát borhamisítás kérdésével foglalkozván, felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez. Ebben a dalmát törkölybor behozatalával üzött visszaélés meggátolása ér-

dekében sürgősen kéri annak elrendelését, hogy a dalmát bor csakis oly módon legyen behozható Magyarországra, ha azt előbb vegyileg megvizsgálták.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Értesitem Fiume n. é. közönségét, hogy — **tyukszemirtó és masszázis műtermet** — nyitottam.

Sok évi eredményes munkásságom különböző helyeken, mint pld. az „Ilona” és „Quarnero”-fürdőben és Abbaziában, garancia arra, hogy m. t. klienseimet a legjobban és legpontosabban fogom kiszolgálni.

Számos látogatást kér **Jandricek Gjuro** Fiume, Via del Fosso 5., II. Telef. 14-81. Fogadó órák d. e. 10—12 s délután 3—5-ig.

Órák,
Ékszerek,
Gramfonok és
Lemezek

olcsón kaphatók;

valamint **JAVÍTÁSOK** eszközöketnek:
VERMES magyar órásnál
Viale Deák 22.
(a pályaudvarral szemben)

Uj- szörmeáru-üzlet!

Lazzarini A.

SZÜCSMESTER ÉS SAPKAKÉSZÍTŐ
Via Petrarca 6. szám. (Dubravies-ház
(a dohánygyár mögött)

elvállal mindennemű szörme- és prémárak gyors és pontos elkészítését és átalakítását.
— — — Olcsó árak! — — —

Méz

különlegesség kicsinyben és nagyban, nagyobb vételnél jelentékeny árengedménnyel kapható

Fleischhacker C.
tejcsarnokában

Fiume, Piazza Elisabetta. — Naponta friss bécsi kolbász.

divat szerint — Ondulálás és manikűr.
Uri- és Női Fodrász és Hajfestő-Szalón
Színházi frizurák a legújabb bécsi és párisi

FILIPOVICS EDE

uri és női fodrász, Viale Deák 2, Kapucinusdóm mellett.
Telefon 17-04. Hívásra rögtön házba is jön.

Színésznőknek és artistanőknek mérsékelt árak.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben **80 fillérért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötőzéseknek (sebekre és daganatokra) kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge pipereszappan, 1% lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknek is; szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni.
Darabja 1 korona.

Fodamenta-Lysoform

erősen antiseptikus hatása szájviz. Szájbúzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.
Eredeti üvege 1 kor. 60 fill.

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az **Egészség és fertőtlenítés** című érdekes könyvet.

Ahol lysoform nem volna kapható, oda közvetlenül is küldünk **6 kor. előzetes beküldése** esetén 3 üveg lysoformot, 2 darab szappant és 1 üveg szájvizet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

Savoy Nagy-Szálloda

TELEFON: József 20-52 és József 20-53.

Modern szálloda ujonnan berendezve, légfűtés, hideg és meleg víz minden szobában, lift éjjel-nappal.

EGYÁGYAS szobák 3 koronától, KÉTÁGYAS szobák 5 koronától

fűtés, világítással. A szobák feltétlenül tiszták.

Ujonnan bevezetett **PENSIO-rendszerünk**, napi ellátás 5 koronáért, mely áll:

Reggeli

kávé v. tea
v. csokoládé
tojás
v. sütemény

Ebéd

leves
előétel
sült kóritzve
tészta
fekete kávé

Vacsora

előétel
sült kóritzve
tészta
gyümölcs
sajt

Ezen napi ellátás 5 korona.

Szobák hosszabb tartózkodásnál megegyezés szerint.

Szobák havi bérletre 80 koronától fűtés, világítással.

BUDAPEST, VIII.

József-körut 16.

Veszek és eladok

a legelőnyösebb árakon minden-
nemű használt, tiszta

ruhát és uniformist.

Levelező-lap hívásra jövök, a
körünyekre is.

Via Giosue Carducci 14 sz.

Zeisler I. zsbárus

Horváth Ferencz - Fiume

Via Fr. Petrarca 4.
angol uri szabó műhelye

Készít uri öltönyöket a leg-
ujabb divat és mérsékelt árak
mellett. Elfogad bárminemű
tisztítást és javítást.

Underwood, a legjobb és legolcsóbb írógép,
képviselte és raktára.

Amerikai irodabutorok, a modern üz
letvezetés
nélkülözhetetlen segédeszközei, olcsón és kedvező fizetési felté-
telek mellett kaphatók.

Írógép-alkatrészek és kellékcikkek nagy válasz-
tékban.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöl-
tetnek.

Mohovich C. A. Fiume

Piazza del Commercio 6. szám. Telefon 10-54.

Aki szobaleányt, szakácsnőt,
inast, pincért, vagy bármely al-
kalmazottat keres, forduljon bi-
zalommal

Logarić J. közvetítő irodájához
Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87,
Üres lakások és butorozott szo-
bák szintén közvetítetnek.

Pavacich Testvérek
droghériája.

Fiume - Corso 2.

Mindennemű festékek, ecsetek, sa-
vak stb. raktára. Nagy raktár ás-
ványvizekben angol és amerikai s
egyéb droghuacikkekben. Min-
denféle füvek és gyökerek beho-
zata és kivitele.

**PECSINEI SZANATORIUM
SUSA-K-FIUME.**

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére.
Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kötő hideg és meleg tengeri für-
dők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUSA-K.

Figyelem!!

Elsőrendű bécsi gyárból származó férfi-
és női fehérneműek raktára.

Konkurrencián kívüli eladás.

Női ingek kitűnő siffon-ból K. 1.30
Női ingek szallagokkal K. 1.90.
Női ingek igen jó vászonból K. 1.96.
Női nadrág siffon-ból K. 1.96, 2.40
és 3.—.

Modern bluzok, bársony és pargetből, leg-
olcsóbb árak mellett.

„AL BUON PREZZO“
(AZ OLCSÓSÁGHOZ)
divatkereskedésben.

Óváros Kobler-tér, az „Abbazia“-mozgófény
képszínházzal szemben.

— — **MAGYAR KISZOLGÁLÁS.** — —

ÉRTESÍTÉS.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy nov. 22-én, szom-
batom, **istriai borraktárt nyitottam a Türr István utca**
4 száma alatt. A termelési helyen vásárolt, fehér és vörös
boraim elsőrendű minőségűek s mérsékelt árban kaphatók.
Családoknak bármilyen nagyságu hordókban házhozszállítás.
Rendelések vendéglősök és korcsmárosok részéről telefonon
is elfogadtatnak. Telefonszám 335. A m. t. közönség párt-
fogását kéri.

SCALA EDE tulajdonos.

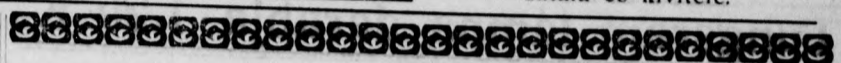
Nicola Perković

czipész-mester, czipőraktára

FIUME, Via del Fosso

legolcsóbb bevásárlási forrás
ugy saját készítményű, mint gyári

Uri, női és gyermekcipőkben.

„Alla Flotta Americana“

NEUMANN ZSIGMOND

FIUME

Via dei Negozianti 3

Telefon 13-19.

Dús választék mindennemű cipőkben, férfi divat, disz-
műárúk, utazási cikkek és játék árúkbán.

Karácsony alkalmából leszállított árak!!

Metallum

Legkeresettebb családi lámpa, K. 1.— és feljebb
Asztali lámpák, felszerelve K. 8.— és feljebb.
Vállalunk teljes villamberendezéseket, jutányos
árban!

„Unitas“ Műszaki —
Ipar Vállalat, Fiume,
Via E. Amicis 9 sz., Telefon 292.
(Fenice színházzal szemben).

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

**Esőköpenyek gyermekek részé-
re; tanulóknak igen praktikus,**

12 Kor.-tól feljebb.

Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részé-
re való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO 6.

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felirásu valódi drótlámpát

Hazai gyártmány!!

Óvakodjunk utánzatoktól!!

Gyártja: az Egyesült Izzólampa és Villamossági R. T. Ujpest. 4.

Tungsramp lámpa darabja 1.20 K.

Elvállalja gáz- és villanyvilágítás, valamint vízvezeték bevezetését. Nagy raktár a gázvilágításhoz szükséges eszközökben, padlók, automobilon s más gépek részére való olajakban. Fichtolin készülékek, gazolin, petróleum és naftára járó gépek. Legújabb gyártmányok. Arusítás kicsinyben és nagyban igen jutányos árak mellett,

Kedvező fizetési feltételek.

BARBETTI ÁGOST - FIUME

Távíratcím: BARBETTI Via R. Sanzio. Telefon szám 14-55.

Elsőrendű szalon-kőszén

házhoz szállítva, ólmozott zsákokban, mmázsánként K. 4.— teljes fuvarokban (kbelül 20-25 mmázsa) megfelelő árendmény.

Gyors kiszolgálás. Pontos súlyért kezeskedünk.

APRITOTT TÜZI-FA

teljes fuvarokban, (kbelül 20 mmázsa) házhoz szállítva K. 2.60 és berakva, mmázsánként dróttal kötött csomagokban (25 cm. átmérő) K. 2.80.

Braun Bernát és Társa Fiume

Via Stefano Türr sz. 5. (Saját ház)

Telefon számok: 528. és 16-75.

GIOVANNI POLEINER

FIUME

Via della Torre 1. — A görög keleti templommal szemben.

A közelgő **Karácsonyi és Újévi** ünnepek alkalmából ajánlom **hölgyeknek adandó ajándékoknak** nagyon alkalmas cikkeimet és pedig:

Mindennemű kézimunkák, elkezdve, és készen, mint: Asztalgarnitúrák, Asztalterítékek, Millieux, Vánkosok, Kaszetták, Mappák stb.

Modern Bluzszövetek: Crèpe façonné, Crèpe de chine, Charmeuse, Csipkék stb.

Legfrissebb Divatújtonságok: Fichü, Jabot, Echarpe, stb.

Glacé-, Selyem- és Tricot- Keztyűk és harisnyák, a legszebb színekben és legjobb minőségekben.

Női fehérneműek, legszebb kiállításban! **Olesó árak!**

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áruforgalom, Északamerika Dél-Amerika, Kanada, Görögország, Itália és Északafrika felé.

Közelebbi indulások Triesztből:

Személyszállítás Newyorkba

Patrasz, Palermo és Algir érintésével az „Oceania“ gőzessel dec. 13-án

Áruszállítás Buenos-Ayresbe

Spalato vagy Gravosa, Nápoly, Barcellona,

Las Palmas és Rio de Janeiro érintésével a

„Kaiser Franz Joseph“ gőzessel dec. 18-án

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

A jól ismert GABAI M. cég

Szmirna, Konstantinápoly

FIUME, Via Adamich 8 — TRIEST Palazzo Modello

értesíti m. t. vevőit s a n. é. vevőközönséget, hogy összes szőnyegek, melyek garantált valódi perzsaszőnyegek, igazi alkalmi áron kerülnek eladásra.

Tessék megnézni és meggyőződni róla!

Kiváló tisztelettel

GABAI M.

Karácsonyi és újévi ajándék!

Még csak rövid ideig! **Kobrak-cipők** 25-50 százalékos edgeménnyel!

Megérkeztek a valódi amerikai **Barry-cipők** Kizárólag árusítja:

Fiume Corso 46 Vertes S. cipőraktára Tel. 10-01.

Vendéglő „AZ ARANY SZARVAS“-hoz.
(AL CERVO D'ORO)

Fiume, Via Lodovico Kossuth 5. A posta közelében.

Teljesen újjáalakított helyiség. Olasz és német konyha. Dalmát és isztriai borok. Refosco. Muskoták és pezsgő. Naponta friss hal különlegességek. Előfizetések jutányos árak mellett elfogadtatnak. Kényelmes és teljesen ujon berendezett szobák idegenek számára olcsó árakon. A kereskedelmi utazók kedvenc találkozó helye.

Milletta József, tulajdonos.